30 ՅՈՒՆԻՍ 2000 ՈՒՐԲԱԹ 121 (2089)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ծանր եւ երկարատեւ մարտեր Սերժեն-Յուրտի շրջակայքում

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Չորրորդ օրն է Չեչնիայում Սերժեն-Յուրտ բնակավայրի շրջանում շարունակվում են ծանր մարտերը ռուսական ստորաբաժանումների եւ չեչենական ջոկատի միջեւ, դաշտային հրամանատար Խաթաբի հրամանատարությամբ: Երկուստեք կան կորուստներ, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Ռուսական հրետանին եւ ավիացիան շարունակում են հրթիռա-ռմբային հարվածները Ավտուրի, Սերժեն-Յուրտ եւ Նիկի-Խիտա բնակավայրերի միջեւ գտնվող անտառապատ տեղանքին, որտեղ, հետախուզության տեղեկատվությամբ, կենտրոնացված են չեչեն մարտիկները: Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, խստացվել է վերահսկողությունն այդ գյուղերը տանող ճանապարհներին, ինչպես նաեւ Ճալի-Վեդենո խճուղում: Բլոկ-պոստերով թողնում են միայն տեղացիներին, որոնք գրանցում ունեն անձնագրում:

ԱՄՆ

Տնտեսական բլոկի հարցերը Քոչարյանի հանդիպումների գլխավոր թեմա

Յունիսի 28-ին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատանքային օրն սկսվեց Կոնգրեսում՝ «Հայաստանի հարցերով խմբի» հետ հանդիպումով: Խմբի համանախագահներ Ֆ. Փալոունի եւ Ջ. Փորթերի խնդրանքով նախագահ Քոչարյանը ներկայացրել է տնտեսական իրավիճակը Հայաստանում, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ներկա փուլը, իր եւ Հեյդար Ալիեւի հանդիպումների արդյունքները, Հայաստանում իրականացվող բարեփոխումները: Նա խմբի անդամներին շնորհակալություն է հայտնել նրանց հայանպաստ գործունեության համար, կարեւորել է Հայաստանի հարաբերությունները ԱՄՆ Կոնգրեսի եւ Սենատի հետ: Ներկաների բազմաթիվ հարցերին պատասխանելով, Ռոբերտ Քոչարյանն անդրադարձել է հայերի ցեղասպանության, 907 բանաձեւի, Հայաստանում ներդրումները խթանելու եւ այլ հարցերի, ներկայացրել է իր պաշտոնական հանդիպումները ԱՄՆ-ում:

Նույն օրը նախագահը հարցերի նմանատիպ շրջանակ է քննարկել նաեւ ԱՄՆ Սենատի հանրապետական մեծամասնության ղեկավար Ֆ. Լոթի, սենատոր Աբրահամի, կոնգրեսի արտասահմանյան գործառնությունների հատկացումների ենթահանձնաժողովի նախագահ Ս. Քելահանի, կոնգրեսական Ն. Փելոսիի հետ:

Նախագահի հաջորդ հանդիպումը Արժույթի միջազգային հիմնադրամի կառավարիչ-տնօրեն Հորստ Քոհլերի հետ էր: Վերջինիս խնդրանքով Ռոբերտ Քոչարյանը ներկայացրել է Հայաստանի տնտեսական իրավիճակը, իրականացվող հիմնական բարեփոխումների գաղափարախոսությունը եւ տնտեսության բարելավման ուղղությամբ ձեռնարկվող հիմնական գործնական միջոցառումները:

Հորստ Քոհլերը նշել է, որ նախագահ Քոչարյանի վարած քաղաքականությունը նպաստում է գործարարության զարգացման եւ ներդրումների խրախուսման համար բարենպաստ մթնոլորտ ձեւավորելուն, կարեւորել է քաղաքական կայունության հաստատումը, հավաստել է Հայաստանի հետ համագործակցությունը շարունակելու իրենց լուրջ մտադրությունը:

Երեկոյան նախագահ Քոչարյանի պատվին Վաշինգտոնում Հայաստանի դեսպանատանը ԱՄՆ մայրաքաղաքում ներկայացված դիվանագիտական կորպուսի, ապա հայ համայնքի ներկայացուցիչների համար կազմակերպվել է ընդունելություն:

Հանդես գալով հայ համայնքի ներկայացուցիչների առջեւ, Հայաստանի նախագահը նշել է, որ գոհ է իր այցելության արդյունքներից, եւ որ այցելության հաջողությունը պայմանավորված է նաեւ կազմակերպված եւ կարող համայնքի գոյությամբ: Նա կարեւորել է սփյուռքահայերի մասնակցությունը Հայաստանի տնտեսական կյանքին, նշել է, որ սփյուռքի օգնությամբ է նաեւ, որ Հայաստանը պետք է վարի համաշխարհային գործընթացներին համահունչ քաղաքականություն եւ միջազգային ասպարեզում զբաղեցնի իր արժանի տեղը:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ԵՎՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նույն շղթայով շղթայվածները

Հայաստանն ու Ադրբեջանը պարտավորությունների նույն բեռի տակ

Կարելի է հիշել վերնագիր դարձած ամերիկյան հանրահայտ ֆիլմը, որտեղ բանտից փախչում են իրար սաստիկ ատող երկու բանտարկյալ, մեկը սեւամորթ, մյուսը սպիտակ, բայց կապված միեւնույն ձեռնաշղթայով: Պարիտետի սկզբունքը, եւ կամ հայաստանյան մամուլում վերջերս անտեղի ծիծաղի առարկա դարձած կոմպլիմենտարությունը նախորդ օրը կատարելապես գործեց Ստրասբուրգում: Կարելի է ասել Հայաստանն իր տեսլից քաշեց Ադրբեջանին, քանզի նույն շղթայով էր շղթայված, եւ ոչ ոք չուզեցավ շղթայազերծել նրանց: Այժմ երկուսով, ինչպես ցույց է տալիս ստորեւ Եվրախորհրդի Ստրասբուրգի կենտրոնից ստացված բազմանշանակ լույս ընծայվող պաշտոնական մամլո հաղորդագրությունը, նրանք մտել են նույն ծանր պարտավորությունների տակ: Այսուհետեւ զույգ օգնե՞լ է պետք միմյանց, ասենք Հայաստանն Ադրբեջանի ընտրություններում, իսկ Ադրբեջանը Հայաստանում միասեռականների հարցում, քանզի Եվրախորհրդից արտաքսվելուց գործելու է նույն պարիտետի սկզբունքը...

Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովը հունիսի 28-ին հավանություն տվեց Հայաստանի եւ Ադրբեջանի դիմումներին՝ անդամակցելու Եվրոպայի խորհրդին: Խորհրդարանական վեհաժողովը հայտարարեց, որ երկու երկրները շարժվում են բազմակարծության, ժողովրդավարական հասարակություն ձեւավորելու ուղղությամբ, որոնք հարգում են մարդու իրավունքները եւ օրենքի իշխանությունը: Երկու երկրների անդամակցությամբ Եվրոպայի խորհրդի անդամ պետությունների թիվը 41-ից կհասնի 43-ի: Վեհաժողովը եզրակացրեց, որ երկու երկրներն ունեն քաղաքական կամք շարունակելու ժողովրդավարական բարեփոխումների գործընթացը, իրենց օրենսդրությունը եւ իրավական օրենքները համաձայնեցնելու Եվրոպայի խորհրդի սկզբունքներին եւ չափանիշներին:

Տես # էջ 2

Ադրբեջանում այլեւս չեն դատի համասեռամոլ կապերի համար

ԲԱՔՈՒ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի կողմից ստորագրված Ադրբեջանի նոր Քրեական օրենսգրքում, ի տարբերություն նախկինի, համասեռամոլ կապերի համար դատական հետապնդում նախատեսված չէ: Փաստաթուղթը հաստատվել է նաեւ Միլլի մեջլիսի կողմից, սակայն մարդու իրավունքների գծով խորհրդարանական հանձնախմբի նախագահ եւ կառավարող կուսակցության նախագահի տեղակալ Քերիմ Քերիմովը հավաստիացնում է, որ Ադրբեջանը երբեք չի համակերպվի համասեռամոլիզմի լեգալացման հետ նույնիսկ այն դեպքում, եթե զոհաբերի իր անդամակցությունը Եվրախորհրդին: Նոր ՔՕ-ն ուժի մեջ կմտնի սեպտեմբերի 1-ից: ՔՕ այդ լրամշակումը ողջունել են սեռական փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները: Ըստ BBC-ի թղթակցի, Ադրբեջանում, կարծես թե, այդպիսիք քիչ են, համենայնդեպս նրանց հաճախ չես հանդիպի: Գյանջայից մի ադրբեջանցի բարդ վիրահատությունից հետո դարձել է լիարժեք կին, սակայն նրան չի հաջողվում իր արական անձնագիրը փոխարինել կանացիով: Մինչդեռ շատ դիտորդների կարծիքով, համասեռամոլիզմի լեգալացմանը կարելի է ավելի հանգիստ վերաբերվել, քանի որ դա թերեւս Եվրախորհրդին լիարժեք անդամակցելու գինն է:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27

Կարճված է 5 անձի գործ

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Մուշեղ Մովսիսյանի մասով հոկտեմբերի 27-ի քրեական գործը կարճվել է, քրեական հետապնդումը դադարեցվել, խափանման միջոցը վերացվել՝ Նաիրի Հունանյանին ահաբեկչական ակտին դրդելու մեղադրանքը ապացուցված չլինելու պատճառով: Հայտնելով այս մասին, Մ. Մովսիսյանի պաշտպան Կոմսվել Գրիգորյանը նշեց, որ հունիսի 27-ի թվագրությամբ ՀՀ զինդատախազության որոշումը սույն մասով գործը կարճելու մասին իրենց է հանձնվել երկու օր անց՝ հունիսի 29-ին:

Այսպիսով, հոկտեմբերի 27-ի գործով կարճվել են նախկինում որպես մեղադրյալներ ներգրավված 5 անձանց մասերով վարույթները. ահաբեկչական ակտին դրդելու մեջ մեղադրվող ՀՀ նախագահի խորհրդական Ալեքսան Հարությունյանի եւ ահաբեկչական ակտին օժանդակելու մեջ մեղադրվող Ազգային հեռուստատեսության գործադիր տնօրենի տեղակալ Հարություն Հարությունյանի մասերով՝ հանցակազմի բացակայության պատճառով, լրագրող, «Լոգոս» սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի տնօրեն Նաիրի Բաղալյանի մասով՝ ահաբեկչական ակտին օժանդակելու մեջ մեղադրանքի ապացուցված չլինելու պատճառով:

Կարճվել է նաեւ ՆԳՆ աշխատակից Արթուր Հակոբյանի մասով պաշտոնեական անփութության հատկանիշներով հարուցված վարույթը: Կարճելու որոշումը հիմնավորվել է նրանով, որ Ա. Հակոբյանը զղջացել է, 6 ամիս անցկացրել է կալանքի տակ, տույժեր է կրել, ազատվել է զբաղեցրած դասակի հրամանատարի պաշտոնից, ինչպես նաեւ հաշվի առնելով, որ կատարվել է անզգույշ հանցագործություն: Նրա պաշտպան Ռուբեն Սահակյանը վարույթը կարճելու որոշումը գնահատեց որպես «ընդամենը մեղքերի քավության քողարկման ձեւ»:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Հայկական պատվիրակությունը վտարվեց Կարսից

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի գործարար շրջանակների հրավերով Կարս քաղաք այցելած հայկական 4-հոգանոց պատվիրակությունը հունիսի 28-ին տեղի անվտանգության աշխատակիցների կողմից վտարվել է ետ՝ Հայաստան: Ինչպես գրում է «Հյուրիյեթ» թերթը, վտարման պատճառը եղել է այն, որ պատվիրակությունն իբր չի ունեցել մուտքի հրավեր:

Կարս-Գյումրի քաղաքների համագործակցության կենտրոնի անդամներ՝ Շիրակի փոխմարզպետ Վոլոդյա Առուշանյանը (կենտրոնի նախագահ), Գյումրիի փոխքաղաքապետ Լեւոն Խաչատրյանը, Առեւտրային պալատի ղեկավար Հովհաննես Հովհաննիսյանը եւ թարգմանիչ Մուրադ Ասեսյանը Կարսի քաղաքապետ, «Մայր Հայրենիք» կուսակցության անդամ Նաիֆ Ալիբեյօղլուի հրավերով հունիսի 27-ին Վրաստանի տարածքով ժամանել են Կարս՝ Կովկասյան խաղաղության պակտին նվիրված համաժողովին մասնակցելու նպատակով: Սակայն ժամանման հաջորդ օրը Կարսի նահանգային անվտանգության վարչության փոխղեկավար Քյոքսալ Ավջըն պահանջել է անմիջապես թողնել Թուրքիայի տարածքը՝ պատճառաբանելով պաշտոնական այցի հրավերի բացակայությամբ: Ավելի ուշ ասեկոսեներ են տարածվել, թե հայ գործարարներին վտարելու պատճառը Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի պատվիրակների կողմից թուրք պաշտոնյաների նկատմամբ կիրառված ճնշումն է եղել:

Կարս-Գյումրի կոորդինացիոն կենտրոնի նախագահ Վոլոդյա Առուշանյանը «Նոյյան տապանին» հայտնեց, որ քննարկումներին իրոք ներկա է գտնվել Թուրքիայում Ադրբեջանի դեսպան, իր ազգայնական հայացքներով հայտնի Մեհմեդ Նովրուզօղլուն, որը ճնշում է գործադրել թուրք պաշտոնյաների նկատմամբ՝ հայկական պատվիրակության այցը խափանելու նպատակով:

Պատվիրակության անդամներին ծառայողական մեքենաներով փոխադրել են սահմանամերձ Փոսոֆի շրջանի «Թուրգյոզու» սահմանակետ, որտեղից նրանք անցել են Վրաստանի տարածք: Հայկական պատվիրակության նկատմամբ բռնություններ չեն կիրառվել, ըստ պրն. Առուշանյանի, հասարակական կարծիքը Թուրքիայում բացասաբար է տրամադրված կատարվածի առնչությամբ:

Տես # էջ 2

ՀԺԿ կին անդամները պահանջատեր են

Զոհվածների հարազատները չեռնպաճ են մնում հրապարակային քննարկումներից

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 29-ին ԱԺ պատգամավոր, Հայաստանի ժողովրդական կուսակցության անդամ Էմմա Խուդաբաշյանը հրապարակել է հայտարարություն, որում իր վրդովմունքն է արտահայտում, որ «Եվրախորհրդի դռնից մտնող Հայաստանի հասարակությունը հոկտեմբերի 27-ի եղեռնագործության բացահայտման քարլոության առջեւ է»:

«Հայտարարում ենք, որ հոկտեմբերի 27-ի գործի բացահայտման պահանջատերն ենք. բացահայտումը մեր արժանավայել ապրելու երաշխիքն է», ասված է հայտարարությունում:

Ինչ վերաբերում է հոկտեմբերի 27-ին զոհված գործիչների հարազատներին, ապա նրանք առայժմ զերադասում են ձեռնպահ մնալ գործի հրապարակային քննարկումներից: Հունիսի 28-ին Վազգեն Սարգսյանի եղբայրը՝ նախկին վարչապետ Արամ Սարգսյանը լրագրողներին հայտնել է, որ միանշանակ անբավարարվածություն ունի գործի քննությունից, բայց սպասում է դատավարությանը: «Միայն դատավարությունը ցույց կտա գործի իրական տեսքն ու իրական պատկերը», նշել է նա: Սարգսյանը տեղեկացրել է նաեւ, որ ինքը մտադրություն ունի դիմել փաստաբանի օգնությանը՝ տուժող կողմի, այսինքն՝ Սարգսյան ընտանիքի շահերը պաշտպանելու համար:

Կարեն Դեմիրճյանի այրին՝ Ռիմա Դեմիրճյանը հրաժարվեց «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրուցել այս հարցի շուրջ, նշելով, որ նախաքննության նման շրջադարձից հետո ինքն այլեւս ասելիք չունի: Տիկին Դեմիրճյանը նույնպես ակնկալիքներ ունի՝ կապված դատավարության հետ, որի ընթացքում, նրա խոսքերով, գործի հանգամանքները կդառնան նախաքննության գաղտնիք լինել:

Ընթացիկ

Մուրացիկ անչափահասներին փող մի տվեք, այլ՝ հոգատարություն

Պաշտոնական տվյալներով (որ կասկածելիորեն լավատեսական են) մուրացիկ անչափահասների թիվը Երեւանում 420 է

Երեկ Շենգավիթի թաղապետարանում էին հյուրընկալվել այդ տարածքի գրեթե բոլոր հիմնարկությունների, կրթօջախների ու սպասարկման ծառայությունների ներկայացուցիչներ, բնակչության մի ստվար զանգված, դատախազությունից ու ՆԳ-ից պատվիրակներ, փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանը։ Ընդլայնված նիստ կոչվող այդ հավաքի նպատակն ու մտահոգությունը մեկն էր՝ միացյալ նրանց մի մասին «դարձնում» է կողոպտիչ, թմրամոլ, մարմնավաճառ։ Այսպիսով, անհրաժեշտ էր պահանջանք ինչեցնել, քանի դեռ չի հասել նրանց վերջնական կործանման պահը՝ ազատազրկման վայրում հայտնվելը։ Արանք էին արծանագրումներն ու եզրակացությունները, որոնք ներկայացրին փոխքաղաքապետն ու թաղապետը։

Ելույթ ունեցան նաեւ ՆԳ անչափահասների հարցերով զբաղվող դավորել» գոնե հեռակա դպրոցներում։ Փորր-ինչ առաջ անցնելով նշենք, որ անչափահասների հարցերով զբաղվող առավել եռանդուն աշխատակիցներին թաղապետ Մ. Սարգսյանը պարգեւատրեց պատվոգրերով։

Նիստի ավարտին թաղապետարանի համապատասխան հանձնաժողովն ի դեմս իր ներկայացուցչի, հանդես եկավ ԱԺ-ին ուղղված դիմումով, ուր խնդրում էր, խնդրի լր-ուժերով կանխել թափառաշրջության, մուրացկանության եւ այլ արատավոր երեւույթների տարածումն անչափահասների շրջանում։ Թաղապետ Մարտին Սարգսյանը, որի անունով տեղեկացանք, առանձնահատուկ լրջությամբ է վերաբերվել ու վերաբերվում այդ խնդրին, որն, ի դեպ, արդեն վաղուց դարձել է Երեւանի (եւ ոչ միայն) բոլոր շրջանների առջեւ ծառացած ու առավել հրատապ լուծում պահանջող խնդիրներից մեկը։

Պատահական չէ, որ մուրացիկ ու թափառաշրջիկ երեխաների ճակատագրով մտահոգ են հատկապես Շենգավիթում։ Այստեղ, ինչպես հայտնի է, խորհրդային շրջանում գործել են մի շարք ձեռնարկություններ, որոնք այնուհետեւ կանգ են առել եւ առ այսօր պարապուրդի են մատնված։ Այս շրջանում բնակություն հաստատած բանվորական խավն ու բոլոր նրանք, ովքեր աշխատանքի միջոցն աշխատանքն էր հիշյալ գործարաններում, մնացել են առանց աշխատատեղի։ Իսկ գործազրկությունն ու ծանր կենսապայմանները, որոնց բախվում է ընտանիքը, անդրադառնում են նախեւառաջ մատաղ սերնդի հոգեվիճակին ու հոգեբանությանը։ Սեփական «նախաձեռնությամբ» կամ ծնողների հրահանգով մուրացկանության ուղին բռնած մեծ թվով երեխաներն ու դեռահասները հենց այդ աղճատված հոգեբանության զոհն են. նրանց մեջ, ցավոք, չի հասցրել ու հասցնում ծնունդ առնել մեկ այլ արժեքային համակարգ, քան այն, ինչը թելադրում է չունեւորությունը։ Թափառաշրջությունն ու մուրացկանությունը մեծ թվով դեռահասների հասցնում են հանցագործության. ասպիճանական անկումը

մի քանի բաժինների ու բաժանմունքների ներկայացուցիչներ։ Նրանք արձանագրեցին, որ այսօր Շենգավիթում կան դպրոցահասակ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ, որոնց երեխաները պատշաճ հագուստ, դասագրքեր ու գրենական պիտույքներ չունենալու պատճառով առհասարակ չեն հաճախում դպրոց։ Բնականաբար, նրանց հանգրվանը դառնում է փողոցը։ Իրավապահները «որսում» ու հավաքում են այդ անչափահասներին՝ այնուհետեւ հնարավորինս վերահսկելով։ Թեպետ բոլորին վերահսկել, անշուշտ, շատ դժվար է։ Այստեղ է, որ գործին մասնակից են դառնում թաղապետարանները. անչափահասների գործերով զբաղվող հանձնաժողովներ հիմնվել են ու գործում են Երեւանի բոլոր թաղապետարաններում։ Արդյունավետության ցուցանիշը, իհարկե, տարբեր է։ Սակայն գործելակերպը, ըստ էության, նույնն է. թափառաշրջիկ անչափահասների ծնողներին ինչ-որ չափով օգնել նյութապես, իսկ երեխաներին, «տեղավորել» գոնե հեռակա դպրոցներում ...

...ջությունը նկատի առնելով, ըստ օրենսդրական դաշտի անկատարությունների ու նոր հայեցակարգ մշակել, ինչը կհեշտացնի իրենց աշխատանքը, նաեւ՝ որեւէ կերպ ազդել հեռուստատեսության ղեկավարությունների վրա, դաժանության ու պատերազմի տեսարաններով հագեցած արտասահմանյան ֆիլմերի ցուցադրման ժամերը հասցնել նվազագույնի, քանզի դրանք խորը հետք ու ազդեցություն են թողնում դեռահասների մտածողության վրա։ Հիշատակենք մի փաստ. վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հանձնարարականներով՝ այդ օրենսդրական դաշտն առաջիկա 15 օրվա ընթացքում այսպես թե այնպես պիտի ստեղծվի։ Մնում է սպասել, սակայն՝ ոչ շատ երկար. մուրացիկ ու թափառաշրջիկ անչափահասների թիվը, ՆԳՆ պաշտոնական տվյալներով, հասնում է 420-ի։ Իսկ չէ՞ որ սա իրական պատկերն արտացոլող թիվ չէ. հետաքրքիր կլիներ իմանալ ոչ պաշտոնական թվերը...

ՄԱՐԻԿ ՔԱՐԱՅԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ադրբեջանական լրատվամիջոցները Հայաստանի հանդեպ «հավասարակշռված են եւ հանգիստ»

Բնորոշում է Բաքվի մամուլի ակումբի նախագահը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Երեւանի Մամուլի ակումբի հրավերով Հայաստանում գտնվող Բաքվի Մամուլի ակումբի (ԲՄԱ) նախագահ Արիֆ Ալիեւի հունիսի 29-ի մամլո ասուլիսը նվիրված էր հայկական եւ ադրբեջանական լրատվամիջոցների միջեւ տեղեկատվության փոխանակման, ադրբեջանական լրատվամիջոցների վիճակի եւ դրանցում Հայաստանին առնչվող խնդիրների լուսաբանման հարցերին։

«Հայաստանում ինձ զգում եմ ազատ եւ հարմարավետ։ Առանց լուրջ համագործակցության շատ դժվար է տարածաշրջանում հասնել իրական արդյունքների», հայտարարեց Ա. Ալիեւը։ Միաժամանակ նա ընդգծեց, որ առանց Ղարաբաղյան հակամարտության հարցում վերջնական համաձայնության կողմերն արդյունքների չեն հասնի այլ կարեւոր հարցերում։

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ տնտեսական համագործակցության հաստատման հնարավորությունը, որը, մի շարք քաղաքական գործիչների եւ դիվանագետների, այդ թվում եւ արեւմտյան, կարծիքով, կարող է նպաստել Ղարաբաղյան հակամարտության քաղաքական լուծմանը, ադրբեջանցի լրագրողը գնահատեց բացասական։ Նա հայտնեց, որ ադրբեջանական լրատվամիջոցները բացասաբար են լուսաբանում տարածքային փոխանակման հարցը։ Բացի այդ, Ալիեւի կարծիքով, երկու նախագահների միջեւ բանակցությունների՝ հասարակայնությունից լիովին մեկուսացվածությունը կարող է խանգարել որոշում ընդունելուն։

Ըստ Արիֆ Ալիեւի, ադրբեջանցի լրագրողների մեծ մասի մոտ առկա է որոշակի պատկերացում Հայաստանի մասին, շնորհիվ նրա, որ մամուլի ակումբների միջեւ համագործակցության շրջանակներում նրանցից շատերը եղել են Հայաստանում։ Ադրբեջանական լրատվամիջոցների համար առավել հրատապ են այն հարցերը, որոնք վերաբերում են Ղարաբաղյան խնդրին, Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակին։ Ադրբեջանական լրատվամիջոցներում Հայաստանի նկատմամբ ընդհանուր տոնայնությունը նա բնորոշեց որպես «հավասարակշռված եւ հանգիստ», միաժամանակ նշելով, որ միայն մի քանի լրատվամիջոցների է բնորոշ խիստ հեգնական տոնը, որը սակայն արտահայտվում է նաեւ հենց Ադրբեջանում իրենց ընդդիմախոսների նկատմամբ։

Ինչ վերաբերում է իրադրությանը ադրբեջանական լրատվամիջոցների ազատության տեսանկյունից, ապա Ա. Ալիեւը նշեց, որ 1998 թվականին նախնական քաղաքական գրաքննության վերացումից հետո «զարկ է տրվել ազատ մամուլի զարգացմանը»։ Այդուամենայնիվ, դրան զուգահեռ ծագել են տնտեսական խնդիրներ, որոնց պատճառ եղան ինչպես երկրում կոռուպցիայի անչափ բարձր աստիճանը, այնպես էլ հուսախաբությունը նավթի հարցում, հատկապես այն, որ արտասահմանյան նավթային ընկերությունների մի մասը կամ մեկնեց, կամ կրճատեց իր միջոցների շրջանառությունը Ադրբեջանում։ Այդպիսով, կրճատվել է գովազդը լրատվամիջոցներում, ինչն իր հերթին հարվածում է վերջինների տնտեսական դրությանը։

Ըստ ԲՄԱ նախագահի, նախկինում ադրբեջանական լրատվամիջոցների նկատմամբ իրականացվող ճնշումն այժմ փոխարինվել է ազդեցիկ կառույցների կամ ազդեցիկ մարդկանց կողմից նրանց կաշառմամբ, այսինքն՝ «մտրակին փոխարինելու է եկել կարկանդակը»։ «Լուրջ խմբագրությունները կանգնած են ընտրության առաջ՝ կամ փակել խմբագրությունը, կամ նայել որեւէ մեկի գրպանին»,- հայտարարեց Արիֆ Ալիեւը։

Նույն շղթայով շղթայվածները

Սկիզբը էջ 1

Վեհաժողովը կարծում է, որ երկու երկրների անդամակցությունը Եվրոպայի խորհրդին կօգնի ստեղծել վստահության մթնոլորտ, որն անհրաժեշտ է ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար։

Վեհաժողովը նշեց երկու երկրների նախագահների պատրաստակամությունը՝ հարգել հրադադարի պայմանավորվածությունը մինչեւ կգտնվի հակամարտության վերջնական կարգավորումը, շարունակել ջանքերը խաղաղ բանակցությունների փոխզիջումային սկզբունքներով, որը կբավարարի հակամարտությանը ներգրավված կողմերին։

Երկու երկրներն այժմ պետք է հարգեն կազմակերպության հիմնական կոնվենցիաները, վավերացնեն մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան (մասնավորապես 6-րդ արձանագրությունը, ըստ որի վերացվում է մահվան դատավճիռը)։ Վեհաժողովը Հայաստանից պահանջեց ապառազմականացնել բանտային համակարգը, ընդունել օրենք այլընտրանքային զինծառայության մասին, համաներում շնորհել քաղաքական կամ կրոնական շարժառիթներով զինվորական ծառայությունից հրաժարվող անձանցից, առանց խտրականության թույլատրել կրոնական փոքրամասնությունների գործունեությունը։

Ադրբեջանից պահանջվեց, որ երկրում կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունները լինեն ազատ եւ արդար, ազատել քաղաքական շարժառիթներով բանտարկյալներին, երաշխավորել խոսքի ազատությունն ու ԶԼՄ-ների անկախությունը։

Եվրախորհրդի արտգործնախարարների ժողովի որոշումից հետո, որը պետք է վճռի համաձայնել վեհաժողովի կարծիքին կամ մերժել, կովկասյան երկու երկրները կդառնան Եվրոպայի խորհրդի լիիրավ անդամներ։

■ Հայաստանը եւ Ադրբեջանը Եվրոպայի խորհրդին անդամակցելու հայտ են ներկայացրել համապատասխանաբար 1999 թ. մարտի 7-ին եւ հուլիսի 13-ին։

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խորհրդարանները Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում հատուկ հյուրի կարգավիճակով ներկայացվել են համապատասխանաբար 1996 թ. հունվարի 26-ին եւ հունիսի 28-ին։

1996 թ. ի վեր Հայաստանը եւ Ադրբեջանը մասնակցել են Եվրոպայի խորհրդի տարբեր գործունեություններին։ Վեհաժողովի նախաձեռնությամբ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի խորհրդարանների նախագահները մասնակցել են տարածաշրջանի խորհրդարանների համագործակցության ծրագրերին, որոնք տեղի են ունեցել երեք երկրների մայրաքաղաքներում եւ Ստրասբուրգում։

Հայկական պատվիրակությունը վտարվեց Կարսից

Սկիզբը էջ 1

Թուրքական մամուլը հունիսի 29-ին լայնորեն անդրադարձել է այս միջադեպին։ Մասնավորապես, «Հյուրիեթ» օրաթերթի ընդարձակ հրապարակման մեջ ասվում է. «Համաժողովի մասնակից, Թուրքիայի նախկին ՆԳ նախարար Քարայալչընն այս առիթով թերթին հայտարարել է. «Ես ցնցված եմ։ Սա ոչ պատշաճ միջոցառում էր, ոչ էլ քաղաքական հավաք։ Մենք հավաքվել ենք Կովկասում խաղաղության հաստատման ուղիներ փնտրելու համար։ Համընդհանուր խաղաղության հասնելու համար հարկավոր են համատեղ ջանքեր»։ Կարսի քաղաքապետ Ալիփեյօղլուն քննադատել է տեղական մարմինների միջադեպի առնչությամբ։ Նա նշել է, որ Կարս եւ Գյումրի քաղաքների եղբայրացման պայմանագիրը ստորագրվել է 1999 թ. սեպտեմբերին եւ ընդունվել է Կարսի քաղաքային խորհրդում ձայների մեծամասնությամբ, սակայն Թուրքիայի արտգործնախարարությունը հրաժարվել է այն վավերացնել։ Թուրքիայի ԱԳՆ-ն մերժել է նաեւ մուտքի հրավեր տրամադրել հայկական պատվիրակությանը։ «Ափսոսանք եւ ամաչելով իմացա պատվիրակության վտարման մասին եւ չկարողացա որեւէ բան անել», ասել է քաղաքապետը։

Հարկ է նշել, որ Գյումրիի պատվիրակությունը չի ներկայացրել Հայաստանի կենտրոնական կառավարությունը։ Այցը կազմակերպվել է տեղական իշխանությունների մակարդակով։

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ արտգործնախարարության հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, Հայաստանը ողջունում է Գյումրիի եւ Կարսի տեղական իշխանության մարմինների համագործակցությունը։ Հիշյալ միջադեպը պաշտոնական Երեւանը որակում է որպես «անհասկանալի» եւ կարծիք է հայտնում, որ դրա պատճառները պետք է բացատրի հրավիրող կողմը։ ԱԳՆ-ն նաեւ ողջունում է այն, թե ինչպես է թուրքական մամուլը լուսաբանել այս միջադեպը։

Թուրքիայի ԱԳՆ-ի հայտարարությունը

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՀՈՒՆԻՍԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունիսի 29-ի երեկոյան Թուրքիայի ԱԳ նախարարությունը հանդես է եկել գրավոր հայտարարությամբ՝ Կարս քաղաքից Գյումրի քաղաքի պատվիրակության արտաքսման միջադեպի կապակցությամբ։ ԱԳՆ փոխխոսնակ Հյուսեին Դիրիօզը հայտարարել է, որ Թուրքիան ինչպես բոլոր հարեւանների, այնպես էլ Հայաստանի հետ մտադրություն է ունեցել հարաբերություններ զարգացնել, սակայն ՀՀ-ի հետ մինչ այժմ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատված չեն։ «Չնայած թուրքական կողմի բազմաթիվ զգուշացումներին, Հայաստանը շարունակում է պատմության շահարկման միջոցով թշնամանք տարածելու իր քաղաքականությունը, որն առավել մեծ չափեր է ընդունում։ Դրական քայլեր չեն արվել նաեւ Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ, ինչի հետեւանքով հայ-թուրքական պաշտոնական հարաբերություններ չեն հաստատվել։ Այս պարագայում Հայաստանի մասնակցությունը Կարսի համաժողովին համարվել է ոչ տեղին, ինչի մասին ԱԳՆ-ն տեղեկացրել է ՆԳ նախարարությանը»,- ասվում է հայտարարության մեջ։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ց տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Շուրջ 10 մլրդ դրամ բյուջետային մուտքեր

Պետեկամուտների նախարարությունը պետք է հավաքեր 14 մլրդ

Հունիս ամսվա բյուջետային եկամուտները կազմել են շուրջ 10 մլրդ դրամ, այն դեպքում, երբ նախատեսված էր 14 մլրդ: Կառավարության նոր կազմի ձեւավորման ընթացքում պետեկամուտների նախարարի ընտրության հիմքում կարեւորագույն մի հարց էր՝ ո՞վ կհավաքի բյուջետային այնքան եկամուտ, որ ապահովվեն գեթ տվյալ ամսվա բյուջետային հիմնարկների աշխատողների աշխատավարձերը, կենսաթոշակներն ու նպաստները: Փաստենք, որ այս պահի դրությամբ, բացի ուժային նախարարություններից, կառավարության մյուս կառուցվածքներում աշխատում է մեծ արագությամբ ընդունել հարկային եւ մաքսային քաղաքականության խաղի նոր կանոններ: Այն ոլորտները, որոնք միշտ եղել են քաղաքական տանիքների հովանու ներքո եւ փաստացի մենաշնորհային դիրք են գրավել՝ բենզին, ծխախոտ, ալկոհոլային խմիչքներ, հայտնվել են կառավարության ուշադրության ծիրում: Կառավարությունը հասկանում է, որ եթե հենց այսօր չհարկի այս բնագավառները, ապա վաղը հրաժեշտ կտա Հանրապետության հրապարակի վրա գտնվող շենքին եւ պորտֆելներին: Սակայն կառավարական կամքն անհրաժեշտ, բայց ոչ բավարար պայման է այս ոլորտի ցումը, որը, ինչպես նշեցինք, արդյունք է կադրային փոփոխությունների եւ կառավարության կազմում դիրքերը պահպանելու վճռականության, Հայաստանում արդեն առաջացնում է օլիգարխների բախում: Բախման առաջին ասպարեզն էներգակիրներն են. բենզինի ոլորտում ստեղծված իրավիճակը ոչ միայն չի կայունանում, այլեւ խորանում է, որի հետեւանքը կլինի այս ոլորտում քաղաքական «տանիքների» հստակ փոփոխությունը: «Միկա-Արմենիա» ընկերության ղեկավարության եւ կառավարության միջեւ առաջացած լարված հարաբերությունները պայմանավորված չեն սոսկ հակերությունների, ինչպես նաեւ խորհրդարանական խումբ-խմբակցությունների միջեւ ինչ-ինչ պայմանավորվածությունների մասին:

Բենզինից եւ ծխախոտից օլիգարխների պայքարն անցում կատարեց ալկոհոլային խմիչքների ոլորտ: Ծաղիկները բացվեցին ԱԺ-ում. խորհրդարանականներին առաջարկվեց սպիրտային խմիչքներից գանձել ակցիզային հաստատագրված վճար, բացի այդ, առավել խստացնել ակցիզային դրոշմանիշերի հատկացման ու կիրառման կարգը: Օրենքն ընդունվեց հակադիր շահերի պատճառով առանց դրույքաչափերի, իսկ դրույքաչափերը խաստված չի վճարվում: Իհարկե, պետեկամուտների, ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարություններն ունեն արտաբյուջետային հիմնադրամներ, որտեղից որոշակի գումարներ վճարվում են աշխատակիցներին, սակայն այս կառույցները որքան ազդեցիկ, նույնքան էլ խոցելի դերում են, քանզի նրանք պետք է ապահովեն մնացյալների հասանելիք գումարները: Պետեկամուտների նոր նախարար Գագիկ Պողոսյանը խոստացել էր Անդրանիկ Մարգարյանին գործնականում իրականացնել «տանիքների» դեմ պայքարը: Նա խոստացավ հավաքել 14 մլրդ, որը փաստորեն բավարար է հանրապետության մեկ ամսվա բյուջեով պաշտպանված ծախսերը փակելու համար: Այս ազնիվ առաքելության ճանապարհին կատարվեցին կադրային բավական լուրջ տեղաշարժեր. նախորդ նախարար Սմբատ Այվազյանի նշանակյալ հարկային տեսչության պետերը, տեղակալները, մաքսային ծառայության պաշտոնյաները փոփոխվեցին: Նոր կազմը գերխնդիր ունի՝ ապահովել սահմանված բյուջետային մուտքերը, որպեսզի արդարացվեն ոչ միայն ներկա, այլեւ ծրագրվող կադրային փոխատեղումները:

Հավաքված 10 մլրդ դրամի կառուցվածքում հունիս ամսին գերիշխող են մաքսային մուտքերը, թեեւ ավանդաբար վերջին շրջանում մաքսային մուտքերը թերակատարվում էին: Պատահական չէ մաքսանենգության դեմ պայքարի պարզված դրոշը, որի մասին խոսում են ամենուրեք: Պետեկամուտների նախարարության այս գործում զորավիգ է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը, որն արտահերթ նստաշրջանով օրենսդիրներին ստի-

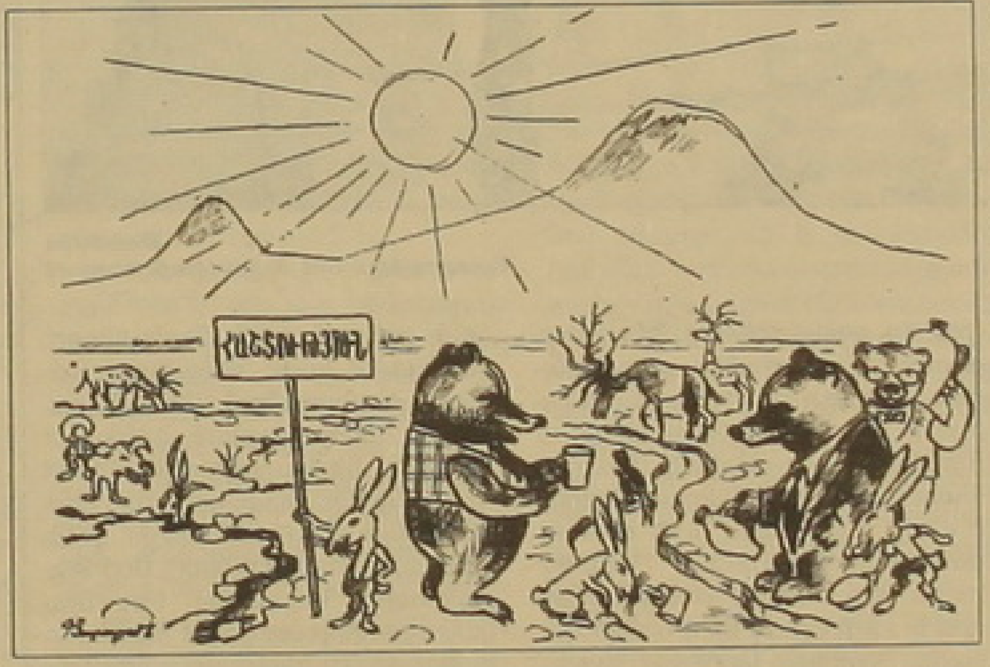

բյուջետային մուտքերը հավաքելու համար, որովհետեւ խորհրդարանում կենտրոնացած են մենաշնորհային ոլորտների հիմնական ներկայացուցիչները՝ թե սպիրտի, թե ծխախոտի, թե բենզինի տերություններից:

Հայկական օլիգարխներն հակամարտում են, թեեւ օրակարգում հաշտությունն է

Հայաստանյան տնտեսության ծավալներն ազդեցիկ չեն, եւ հայրենական խմբիշխանության (օլիգարխիա) ներկայացուցիչների մասին խոսելը բավական պայմանական է, քանզի, դիցուք, ռուսական օլիգարխների համեմատությամբ մեր «արքաները» փոքրիկ իշխանիկներ են: Բայց ամեն ինչ ճանաչվում է համեմատության մեջ: Հարկային եւ մաքսային վարչարարության խստա-

մաշխարհային շուկայում բենզինի գների տատանումներով՝ մերթ աճ, մերթ նվազում: Հիշենք, որ բենզինի հարկման դրույքաչափերը տարբեր պահերի Հայաստանում բարձրանում են, իջնում, դրույքաչափերի փոփոխության մեջ հաճախ դժվար է տնտեսական տրամաբանություն որսալ: Բենզինի նախադեպը տարածվեց ծխախոտի ոլորտ, ուր արդեն բախվեցին ներմուծող-արտադրող ուժերը: «Գրանդ տոբակոյի» եւ ծխախոտ ներմուծողների մրցավեճն արդեն լուրջ բախման է վերածվում, որի ընթացքում «տեղական արտադրողն արդեն ամբաստանում է ոչ միայն ներմուծողներին, այլեւ ամենակարեւորը՝ կառավարության օղակներին՝ պետեկամուտների եւ ֆինանսների նախարարություններին: Փաստացի «Գրանդ տոբակոյի» ղեկավարությունը խոսում է պետական կառույցների եւ ներմուծող ըն-

տվյալ պարագայում ամենակարեւորն են: Թե ինչով կավարտվի մեր օլիգարխիայի ներկայացուցիչների եւ կառավարության հարաբերությունների պարզաբանման նոր փուլը՝ դեռ վաղ է կանխատեսել: Խաղի նոր կանոններ են հաստատվում, ինչպես «Ազգին» երեկ հայտնեց Արդյունաբերող գործարարների միության նախագահ Արամ Վարդանյանը, նախագահի աշխատակազմի նոր ղեկավար Արտաշես Թումանյանի մոտ խորհրդակցություններ են տեղի ունենում՝ հստակեցնելու խաղի նոր կանոնները: Արամ Վարդանյանը հաշտարարության կողմնակից է, նա մեզ հիշեցրեց Քիփլինգի «Մաուգլիի» հայտնի դրվագը, երբ ջունգլիներում սկսված երաշտի պատճառով հայտարարվեց «ջրային հաշտություն»: Ջունգլիներում միայն մի բարակ առվակ էր պահպանվել, որից պետք է օգտվեին բոլորը՝ եւ հզոր առյուծներն ու փղերը (հիմա՝ օլիգարխները), եւ փոքր եղնիկներն ու նապաստակները (փոքր եւ միջին բիզնեսը): ԱԳՄ նախագահը հույսով է, որ ջրային հաշտություն Հայաստանում էլ կհաստատվի, որովհետեւ մեր տնտեսությունն իրոք նման է ցամաքող առվակի, որի ափին կանգնելու եւ մի ումպ ջուր խմելու իրավունք պետք է ունենան բոլորը՝ ազատ մրցակցությամբ: Մեր կարծիքով, այդ հաշտության հաստատման գործում մեծ է կառավարության դերը, որը չպետք է հիշեցնի հայտնի մուլտֆիլմի Լեոպոլդ կատվին, վերջինս սեփական անզորությունից, թե բարեսրտությունից դրդված պատեհ-անպատեհ հայտարարում էր. ընկերներ, եկեք հաշտ ապրենք...

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՊԵՏԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հավասար եւ արդար հարկային դաշտ

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: **Վերջին շրջանում տարբեր կազմակերպությունների կողմից մամուլում հրապարակվում են տարբեր թվային տվյալներ ներկրվող եւ տեղական արտադրության ծխախոտի քանակների, իրացման ծավալների եւ դրանցից կատարված բյուջետային մուտքերի մասին, կապված հաստատագրված վճարների փոփոխությունների հետ: Պետեկամուտների նախարարությունն այսօր ներկայացրեց պաշտոնական տեղեկատվություն:**

Պետեկամուտների նախարարի խորհրդական Դավիթ Դավթյանը նախ հայտարարեց, որ այսուհետեւ նախարարությունն աշխատելու է բաց, հանրային եւ հրապարակային, հասարակությանը կներկայացնի հայտնաբերումների եւ բացահայտումների աղաղակող դեպքերը: Նրա խոսքերով, իրենց նպատակն առանձին տնտեսվարողներին մեղադրել չէ, այլ հավասար եւ արդար հարկային դաշտի ապահովումը: Օպերատիվ հետախուզական վարչության պետի տեղակալ Գագիկ Մազմանյանը նշեց, որ տեղական ֆիլտրով սիգարետների արտադրության ամսական միջին ծավալները 1999 թվականի հունվար-օգոստոսին, 1999-ի օգոստոսից մինչեւ 2000թ.-ի ապրիլի համեմատ նվազել է 7,2%-ով (10035,0 հատիկ), առանց ֆիլտրի սիգարետների արտադրությունն աճել է 77,2%-ով (76469,0 հատիկ): Պրն. Մազմանյանը դա բացատրեց հաստատագրված վճարների տարբերությամբ:

Ֆիլտրով սիգարետների իրացումը նվազել է 41,1%-ով (61253,0 հատիկ), իսկ առանց ֆիլտր սիգարետներինը աճել է 56,9%-ով (59592,0 հատիկ): Մազմանյանը դա բացատրեց նրանով, որ մինչեւ մարտ ֆիլտրով եւ առանց ֆիլտր սիգարետների համար օգտագործվել են նույն ակցիզային դրոշմանիշերը, ինչը հնարավորություն է տալիս արտադրողներին ֆիլտրով սիգարետների փոխարեն ձեւակերպել առանց ֆիլտր սիգարետների իրացում: Մարտից ակցիզային դրոշմանիշերը տարբերակվել են, որի արդյունքում ապրիլի 1-ից հետո սիգարետի իրացման ծավալները նվազել են:

2000 թվականին ապրիլի մեկից կտրուկ աճել են ներմուծման ծավալները, ինչը պայմանավորված է ներմուծվող սիգարետների հաստատագրված վճարների դրույքաչափերի նվազեցմամբ: Մայիսին ներկրվել է 85,8 մլն հատիկ, հունիսին՝ 111 մլն հատիկ: Ըստ Մազմանյանի, ներկրման հաշվին հարկային մուտքերի գծով արձանագրվել է 200 մլն դրամի աճ: Նա գտնում է, որ ներկրվող սիգարետների ծավալների նման աճը բացատրվում է նաեւ իրականացվող խիստ մաքսային վարչարարությամբ:

Տավուշցիներին հյուր էր «Գրանդ տոբակոյի» նախագահը

Տավուշի մարզը ավանդաբար համարվել է Հայաստանի ծխախոտագործության կենտրոններից մեկը: Սակայն 90-ական թթ.-երի սկզբին տավուշցիները հայտնի պատճառներով (համապատասխան արտադրության դադարեցում, պատերազմական վիճակ եւ այլն) դադարեցին զբաղվել այս մշակաբույսի աճեցմամբ: Իրավիճակը փոխվեց 1997 թ.-ին, երբ տարիների ընդմիջումից հետո 6 հա հողակտորի վրա դարձյալ ծխախոտ ցանվեց: 2000 թ.-ին շուրջ 1000 հա էր կազմում այդ տարածքը: Ծխախոտագործության նման բուռն աճը հնարավոր դարձավ շնորհիվ «Գրանդ տոբակոյի», որի գործունեությունն այս օրերին անխնա քննադատության է ենթարկվում ծխախոտ ներմուծող տարբեր ընկերությունների կողմից: Մինչդեռ այս ընկերության ջանքերով միայն Տավուշի մարզում ծխախոտ մշակող 6500 գյուղացիական տնտեսություն է ստեղծվել, որի գերակշիռ մասը՝ սահմանին հասող տարածքներում: Եվ բնական է, որ Իջեւան այցելած «ԳՏ»-ի նախագահ Հրանտ Վարդանյանին երախտագիտության խոսքեր ասողներից առաջինները սահմանամերձ գյուղերի ներկայացուցիչներն էին: Ըստ Կոթիի գյուղապետի, մինչ ծխախոտի աճեցմամբ զբաղվելը, 2800 բնակիչներից 500-ը արդեն լքել էին գյուղը, սակայն այս պահին արտահոսքը դադարել է: Շուրջ 500 հա մշակվող հողատարածքներից 250 հա զբաղեցված է ծխախոտաբույսով: Ներքին Կարմիրաղբյուրը եւս սահմանամերձ գյուղ է եւ դարձյալ, նրա գյուղապետի խոսքերով, «գյուղի գոյությունը պայմանավորված է «Գրանդ տոբակոյով»»: Ընկերությունն այս տարի մոտ 1900 պայմանագիր է կնքել գյուղացիների հետ եւ նրանց հուսալի գործընկերն է համարվում ինչպես վարկերի տրամադրման, բերքի երաշխավորված ընդունման, այնպես էլ բազմաթիվ այլ հարցերում: Այդուհանդերձ, ծխախոտագործները զերծ չէին հոգսերից եւ մտահոգություններից: Տավուշցիները դժգոհ էին ոռոգման ջրի սակավությունից, տեղում ծխախոտի մթերման կետի բացակայությունից, ծխախոտի ընդունման գնից եւ բազմաթիվ այլ հարցերից, որոնք հիմնականում մարզպետարանի եւ գյուղապետերի իրավասության էին պատկանում: Պատասխանելով հարցերին, մասնավորապես ընդունման գնի վերաբերյալ Հրանտ Վարդանյանը տեղեկացրեց, որ միջազգային շուկայում ծխախոտի գնման գներն ընկել են: Ներկայումս 1 կգ-ը 1 դոլարով «ԳՏ»-ի սահմանած մթերման գինն ամենաբարձրն է: «Ինձ Վրաստանից Շեւարդնաձեի մակարդակով 70–75 ցենտով ծխախոտ են առաջարկում», նշեց «ԳՏ»-ի նախագահը, ավելացնելով, որ այժմ նախկին պլանավորված համակարգը չէ, պատկերավոր ասած. «Լենին պապիկը մեռել է», եւ ինքը չի կարող հաշվի չառնել շուկայի պահանջները: Իսկ մթերման կետ ընկերությունը կունենա առաջիկա 1–2 տարիների ընթացքում: Ընդհանրապես Տավուշի մարզում, դատելով Հրանտ Վարդանյանի ելույթից, ինքը բազմաթիվ ծրագրեր ունի: Նախատեսվում է այստեղ մսի, կաթի ընդունում եւ վերամշակում, Այրումի պահածոների գործարանում տարբեր մրգատեսակներից հյութերի եւ տարբեր կոնցենտրատների ստացում, «Գրանդ Քենդիի» ապրանքների մեծածախ գներով վաճառքի կենտրոնի բացում: Տեղեկացվեց նաեւ, որ նման առեւտրային կենտրոն է գործում «Նաիրիտ» գործարանի տարածքում, շուտով կգործի ԱէԿ-ում: Բացի վարկավորումից, Հրանտ Վարդանյանը խոստացավ գյուղացիների փոխարեն վճարել ոռոգման ջրի վարձը՝ հետագայում ծխախոտի տեսքով համարժեք ապրանք ստանալու պայմանով: Այս ամենը ներկաներն, իհարկե, ոգեւորվածությամբ էին ընդունում, սակայն դրանք հակասում էին ընկերության ղեկավարների կողմից ձեռնարկությունը փակելու եւ գյուղացիների ֆինանսավորումը դադարեցնելու հնարավորության մասին նախօրեին արված հայտարարություններին:

Ի պատասխան մեր այս հիշեցման եւ մյուս հարցերին, ահա թե ինչ ասաց պրն Վարդանյանը.

– Խոսքն այն մասին է, որ եթե երկրի տնտեսությունը մնա գող ու ավազակների, առեւտրական մտածելակերպ ունեցողների, ավելի ճիշտ, ինչպես ասում են, դալալների ձեռքին, ապա մենք այստեղ անելիք չունենք: Մեր ժողովրդի ապագան արտադրողի, արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության ձեռքին է, այլ ոչ թե նման կարգի մարդկանց:

– Դուք ինչպիսի՞ հաստատագրված վճարների համակարգ եք առաջարկելու ներմուծվող եւ տեղում արտադրվող ծխախոտների վերաբերյալ:

– Մենք ոչ մի առաջարկ չունենք: Մենք ամեն անգամ առաջարկել ենք կառավարությանը, եւ մինչեւ չպատժվեն այն առաջարկների հեղինակները, որոնք ծխախոտի շուկան հասցրին այս վիճակին, մինչեւ չպատժվեն այդ լոբբիստները, կոռումպացված չինովնիկները, խորհրդարանում գտնվող մի քանի կողոպտիչ պատգամավորները, մենք որեւէ նոր առաջարկ չենք անելու:

– Ձեր հիմնական ընդդիմախոսը՝ «Միլ Գրուպի» ղեկավարը, հայտարարում է, որ մենք դեմ ենք ամեն տեսակ մենաշնորհին, նկատի ունենալով «Գրանդ տոբակոյին»:

– «Միլ Գրուպի» ղեկավարը մինչ այժմ չգիտի, որ Հայաստանում արդեն կա ծխախոտի արտադրության 5 գործարան:

Այսպիսին էր «ԳՏ»-ի նախագահի տեսակետը «ծխախոտային» վերջին իրադարձությունների վերաբերյալ, եւ դատելով ստեղծված իրավիճակից, կարելի է միանշանակ եզրակացնել, որ այս ոլորտում ներմուծող-արտադրող պայքարը մտել է վճռական փուլ: Ո՞ւմ կողմը կկանգնեն իշխանությունները, հայտնի չէ, պարզապես հարկ է հիշեցնել, թե արտադրության եւ արդյունաբերության նկատմամբ նախորդ իշխանությունների վարած քամահրանքի քաղաքականությունը ինչ հետեւանքներ ունեցավ բոլորիս համար:

ԱՐԹՈՒՐ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

օտարերկրյա

Բրիտանական ներդրումները ամենահաջողվածներն են Հայաստանում

«Հայաստանում կան ներդրումային մեծ հնարավորություններ, մնում է բացահայտել դրանք ու օգտագործել»

Հայ-բրիտանական առեւտրական հարաբերությունները ավելի քան 300 տարվա պատմություն ունեն, իսկ մշակութային-քաղաքական կապերը գնում են պատմության խորքը, շուրջ... 1000 տարի: Մեծ Բրիտանիայից դեպի Արեւելք, մասնավորապես Հնդկաստան ու Չինաստան ծավալումից հետո բրիտանացի գործարարների եւ առեւտրականների գործընկերներ եղել են նաեւ հայկական գաղթօջախներն իրենց փորձառու վաճառականներով: Սփյուռքի հայ գործարարները եւս, մասնավորապես Մերձավոր Արեւելքի երկրներում, արաբական երկրներում եւ Իրանում, գլխավոր միջնորդներն ու ներկայացուցիչներն են եղել Մեծ Բրիտանիայի արդյունաբերական ապրանքների, առեւտրատնտեսական հաստատությունների, մեծ ընկերությունների եւ բանկերի: Այսօր էլ, Հայաստանում ամենահաջողված օտարերկրյա ներդրումները հիմնականում կատարված են Մեծ Բրիտանիայի կողմից: Այսօր Մեծ Բրիտանիան 5-րդ տեղում է Հայաստանում կատարած ներդրումների ծավալով: Դրանք ընդգրկում են տնտեսության տարբեր ոլորտներ՝ բանկային, տրանսպորտ, արդյունաբերություն, առեւտուր, տուրիզմ եւ այլն: Ներկայումս Հայաստանում կան շուրջ 20 բրիտանական ներդրումներ ունեցող ընկերություններ, համատեղ ձեռնարկություններ, առեւտրական ներկայացուցչություններ: Բրիտանական ներդրումային ծրագրերը մշտապես հիշատակվում են որպես ՀՀ-ում կատարված օտարերկրյա ներդրումների լավագույն օրինակներ: Դրանցից են HSBC բանկային խմբի Հայաստանյան մասնաճյուղը՝ «HSBC-Արմենիան», «Բրիթիշ էրուեյզի» երեւանյան ներկայացուցչությունը, արտասահմանյան ներդրմամբ հաջող արդյունաբերական ձեռնարկությունների օրինակներ են «Ֆարմատեկ» դեղագործական ընկերությունը եւ DCA (Diamond Company of Armenia») ադամանդի վերամշակման գործարանը: Հաջող ներդրումային ծրագրերի ցուցակը կարելի է շարունակել՝ ընդգրկելով նաեւ ապահովագրական, խորհրդատվական եւ այլ տիպի ընկերությունները:

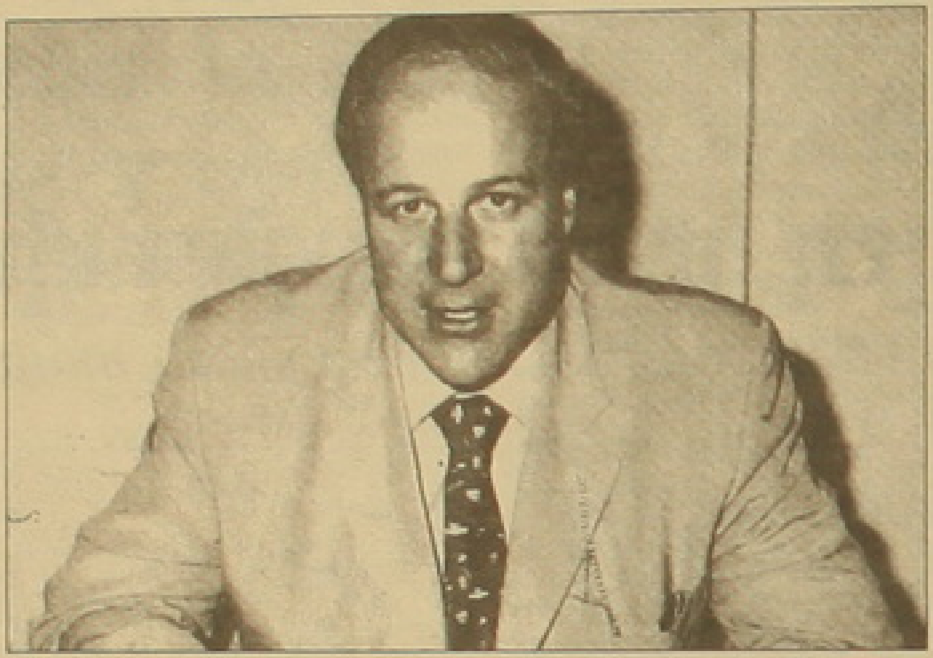

Թիմ Ջոնս
Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան

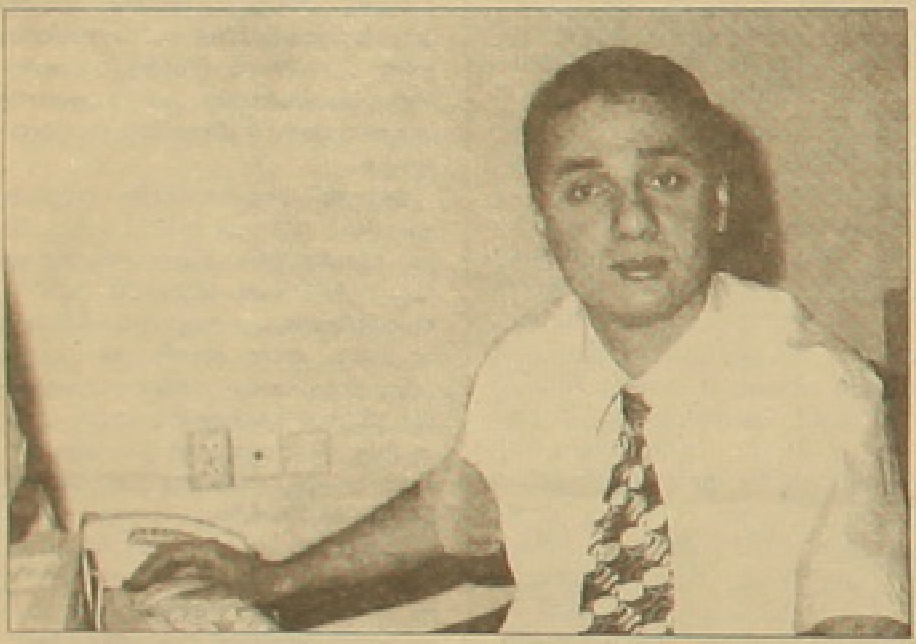

Միսաք Վարդանյան
Դեսպանության գործարար կապերի ներկայացուցիչ

Պատմականորեն բրիտանական ընկերությունները արտասահմանում ամենամեծ ներդնողներն են եղել: Նույնիսկ ԱՄՆ-ի նման տնտեսապես զարգացած երկրում Մեծ Բրիտանիան ամենամեծ օտարերկրյա ներդնողն է: Բրիտանացիների համար կարեւոր է որեւէ երկրում հնարավորությունների բացահայտումն ու դրանց լիարժեք օգտագործումը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, ապա, ինչպես «Ազգի» հետ զրույցում գնահատեց ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի ու Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության դեսպան Թիմոթի Ջոնսը, Հայաստանն ունի շատ առանձնահատկություններ, առանցքային պայմաններ, որոնց հիման վրա կարելի է լուրջ ներդրումներ կատարել: Դեսպանի կարծիքով Հայաստանի թիվ մեկ ներդրումային գրավչությունը որակյալ աշխատուժի առկայությունն է, իսկ հիմնական խնդիրը՝ կոմունիկացիաները: Ընդհանուր առմամբ, սակայն, դեսպանի կարծիքով, ներդրումային հնարավորությունները շատ են (եւ դրա ապացույցն են այնպիսի ներդրումային հաջող «պատմությունները», ինչպիսիք են HSBC-ն կամ DCA-ն), պարզապես պետք է կարողանալ դրանք լավագույնս ներկայացնել ու, շահագրգռելով ներդնողներին, օգտագործել:

Տեղեկացնենք, որ ըստ ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի ու Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության դեսպանության տվյալների, Հայաստանի ու ու Մեծ Բրիտանիայի միջեւ առեւտրի ծավալը շուրջ 70 մլն դոլար է, որի 10 մլն դոլարը Հայաստանն արտահանում է Մեծ Բրիտանիա (գունավոր մետաղի ջարդոն, խմիչքներ), իսկ 60 միլիոնը՝ ներմուծում. բրիտանական նավթամթերք, թանկարժեք քարեր, շինանյութ, կահույք: Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանության գործարար կապերի ներկայացուցիչ Միսաք Վարդանյանի գնահատմամբ՝ դեսպանությունն այսօր խնդիր ունի խթանել արտահանումները Մեծ Բրիտանիայից Հայաստան: Ըստ նրա կան շատ փոխշահավետ համագործակցության հնարավորություններ Հայաստանում, որոնց մասին պետք է տեղյակ պահել բրիտանական կողմին:

Օրերս Ելիզավետա Բ թագուհու ծննդյան 100-ամյակն էր: Օգտագործելով այդ առիթը, հետամուտ լինելով ներկայացնել այս երկրի ու Հայաստանի տնտեսական, գործարար կապերն ու զարգացման հնարավորությունները, ներկայացնում ենք Մեծ Բրիտանիայի դեսպանության համագործակցությամբ պատրաստված նյութերը՝ Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի ներդրումների վերաբերյալ, ինչպես նաեւ Հայաստանում աշխատող մի շարք գործարարների, առեւտրականների, ֆինանսիստների ու այլ պատասխանատու անձանց կարծիքները Հայաստանի տնտեսության, ներդրումային հնարավորությունների ու հեռանկարների վերաբերյալ:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ
ՏԱԹՈ ՄԱՍԿՈՓՅԱՆ

Լայն հեռանկարներ օդանավային ոլորտում

Դուգի Դուգլաս (British Airways-ի («Բրիտանական ավիաուղիներ») առեւտրական կառավարիչ Հայաստանում, Վրաստանում, Կիրգիզիայում ու Թուրքմենստանում)- «Բրիտանական ավիաուղիները» թռիչքներ սկսեց կատարել Հայաստան 1997 թ. դեկտեմբերի 1-ից: Մենք շաբաթը 2 անգամ թռիչքներ ունենք, որոնք կազմակերպվում են British Mediterranian-ի կողմից: Բացի սովորական տոմսերից, մենք ուղեւորներին առաջարկում ենք «բիզնես» կարգի երկարաժամյա ծառայություններ, երաժշտություն, վիդեոյի, հաղորդակցության եւ այլ ծառայություններով: Իսկ մի նոր անակնկալ, որը նախատեսել ենք Հայաստանի ուղեւորների համար, այն է, որ Լոնդոնի օդանավակայանում կազմակերպել ենք հայ ուղեւորներին սպասարկող ծառայություն, երկու հայ խոսնակներով՝ Լեւոնն ու Նելլին: Նրանք մեր ուղեւորներին օգնում են անցագրային, մաքսային ծառայություններում, դեպի այլ ուղղություններով թռիչքը շարունակելու գործում: Այս բոլորն անվճար է, որը կարեւոր օգնություն է անգլերեն չիմացող այցելուների համար:

Դուգի Դուգլասը «British Airways»-ի երեւանյան գրասենյակում աշխատակիցների հետ:

Մասնավորապես հպարտ եմ, որ Հայաստանի ու Մեծ Բրիտանիայի միջեւ առեւտուրը մեծապես զարգացել է 1995 թ.-ից: Մեր թռիչքները Բրիտանիայի ու Հայաստանի միջեւ հեշտացրել են առեւտուրը: Ուրախ ենք, որ այս ձեւով օգնել ենք զարգացնելու ոչ միայն տնտեսական կապերն ու համագործակցությունը, գործընկերությունը երկու երկրների միջեւ, այլեւ մշակույթի ու բարեկամության կապերը: Մենք ծրագրեր ունենք աշխուժացնելու մշակութային շատ միջոցառումներ Միացյալ Թագավորությունում: Մի խոսքով, բոլորին հրավիրում ենք այցելելու Հայաստան: Առաջին անգամ Երեւան եմ ժամանել 1997-ին, ապա՝ 1998-ին արձակուրդով, այժմ՝ որպես առեւտրական կառավարիչ: Անցյալ տարվա դեկտեմբերից Վրաստանի կենտրոնատեղիից փոխադրվեցի այստեղ: Հայաստանում շատ ուրախ եմ զգում: Սփյուռքահայերին նույնպես հրավիրում ենք միշտ այցելել իրենց հայրենիքը: Երեւանը շատ է փոխվել վերջին տարիներին, տուրիստական բազմաթիվ ժամանցի վայրեր, ռեստորաններ, սրճարաններ, հյուրանոցներ եւ այլն իրենց դռներն են բացել ընդունելու այցելուներին:

Հակառակ որ վերջին տարիներին դժվար էր այս տարածաշրջանի համար, բայց եւ այնպես մեր թռիչքները դեպի Թբիլիսի, Աշգաբադ, Բիշքեկ, Ալմաթի հաստատվել ու շարունակվում են: Քաղաքական հարցերի լուծումից հետո տեսնում եմ տնտեսական զարգացման լայն հեռանկարներ՝ տարածաշրջանի եւ Հայաստանի համար:

ՏԱԹՈ ՄԱՍԿՈՓՅԱՆ

AUDITING

KPMG-ն Հայաստանում քաղաքակիրթ ձեռնարկատիրության տարրերից մեկն է

1997 թվականից Հայաստանում հիմնվեց աշխարհի հինգ խոշորագույն միջազգային աուդիտորական, հաշվապահական եւ խորհրդատվական ընկերություններից մեկի՝ KPMG-ի գրասենյակը: «KPMG-Արմենիա»-ի նախաձեռնողը Լոնդոնի կենտրոնական գրասենյակի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը՝ հայազգի Ալեն Քուչուկյանն էր, որն էլ այսօր տնօրինում է ընկերության հայաստանյան մասնաճյուղը: Ընկերությունն իր գործունեության մոտ 2,5 տարիների ընթացքում հասցրել է դառնալ Հայաստանի քաղաքակիրթ ձեռնարկատիրական միջավայրի տարրերից մեկը, եւ որեւէ արտասահմանյան ներդնողի համար շատ կարեւոր է նրա ներկայությունը Հայաստանում: Ինչպես տեղեկացրեց «KPMG-Արմենիա»-ի փոխտնօրեն Հայկազ Գրիգորյանը, այդ ընթացքում Հայաստանում ներդրվել է մոտ 100 հազ. դոլար եւ պետբյուջե վճարվել մոտ կես մլն դոլարի հարկ: KPMG-ի մշտական հաճախորդներն են հայաստանյան այն բանկերը, որոնք սպասարկում են միջազգային վարկատու հիմնադրամների վարկային ծրագրերով հայաստանյան ձեռնարկություններին եւ այն հայաստանյան ձեռնարկություններին, որոնց գերակշիռ մասն ունի օտարերկրյա ներդրում: Գործունեության հիմնական ոլորտը աուդիտն է (հաշվապահական հաշվեքննությունը), ապա հարկային խորհրդատվությունը այն ներդնողների համար, ովքեր ուզում են աշխատել Հայաստանում կամ արդեն իսկ սկսել են աշխատել: Բացի հարկային խորհրդատվությունից, ընկերությունը մատուցում է նաեւ իրավաբանական, կառավարման, ֆինանսական խորհրդատվություն եւ հաշվապահական հաշվառում:

Ընկերության գրեթե բոլոր աշխատակիցները վերապատրաստվել ու աշխատել են Անգլիայում եւ ունեն բոլոր նախադրյալները համարվելու միջազգային կարգի աուդիտորներ: KPMG-ի ծառայությունները նախընտրում են Հայաստանում այդ ճշմարտությունը գիտակցող ֆիրմաներն ու ձեռնարկությունները, նույնիսկ այն պարագայում, երբ նրա ծառայությունների գները մոտ 30 տոկոսով բարձր են հայաստանյան մյուս աուդիտորական-խորհրդատվական ընկերությունների առաջարկվող գներից:

Ընդհանուր առմամբ որեւէ նման ընկերության գործունեությունը կարելի է համարել նաեւ բարոմետրը երկրի ընդհանուր տնտեսական իրավիճակի: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի տնտեսական միջավայրի մասին ընկերության գնահատականներին, ապա, ըստ պրն Գրիգորյանի, իրենց համար ամենահաջող տարին 1998 թվականն էր, երբ կար որոշակի տնտեսական աշխուժություն: 99-ին դա նվազեց, այսինքն նվազեց հաճախորդների թիվը, իսկ այս տարի որոշ աճի միտում է նկատվում: Տեղեկացվեց նաեւ, որ այս տարվանից ընկերությունը կսկսի նաեւ ծառայությունների արտահանում, ինչը նշանակում է արտարժույթի ներհոսք հանրապետություն: Հ. Գրիգորյանի հավաստմամբ, ընկերությունում աշխատող երիտասարդ, բարձր կրթական մակարդակ ունեցող անձնակազմով այսօր լիովին հնարավոր է Անգլիայում, ԱՄՆ-ում ու Հոլանդիայում KPMG խմբերում կատարել միջազգային նորմերով աշխատանքներ: «Մենք ցանել ենք սերմերը, որոնք արդեն տալիս են իրենց ծիլերը» լավատեսորեն եզրափակեց ընկերության փոխտնօրենը:

Գ. ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ԱԴԱՄԱՆԴԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ

DCA. Հայաստանում ամենահաջող օտարերկրյա ներդրման պատմությունը

Բրիտանական ամենախոշոր ներդրումներից մեկը Հայաստանում մոտ երկու տարի առաջ հիմնված DCA ադամանդի գործարանն է (Diamond Company of Armenia), որն այսօր դարձել է Հայաստանի ամենախոշոր հարկատուներից մեկը: Քանի որ **«Ազգը»** բազմիցս է անդրադարձել այս ընկերությանը, վերջերս էլ նրա հիմնադիր, տնօրենների խորհրդի նախագահ Գագիկ Աբրահամյանն արժանացավ լավագույն բիզնեսմենի ոսկե մեդալին, ներկայացնենք միայն գործարանի գործունեության թվային տվյալները՝ որպես լավագույն գնահատական Հայաստանի արդյունաբերական օազիսներից մեկը դարձած այս գործարանին: Իսկ ամենաբնորոշ գնահատականն այս հաստատության մասին ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի ու Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության դեսպան Թիմոթի Ջոնսի վերջերս տված գնահատականն էր՝ «DCA-ն Հայաստանում օտարերկրյա ներդրման հաջողության պատմություն է»:

DCA-ն հիմնադրվել է 1998 թ.՝ որպես ՊՓԲԸ, որի ողջ կանոնադրական կապիտալը մոտ մեկ տարի անց գնեց Բրիտանիայի «Ֆուրֆանո» ընկերությունը: Վերջինս ադամանդագործության գերհսկա հարավաֆրիկյան «Դե Բիրս» սինդիկատի անդամներից մեկն է: 100 տոկոսանոց այս բրիտանական ընկերության կողմից ձեռնարկությունում արդեն ներդրվել է մոտ 7,5 մլն դոլար, որով Երեւանի Կիլիկիա թաղամասի մի մեծ տարածությունում ստեղծվել ու հաջողությամբ գործում է ժամանակակից տեխնոլոգիաներով ու միջազգային չափանիշներով գործարան, մոտ 300 աշխատողներով՝ 250 դոլար միջին աշխատավարձով: Այս տարի շահագործման կհանձնվի բարձր տեխնոլոգիաների մասնաշենքը (եւս 100 աշխատատեղով), ապա՝ ոսկերչական գործարանը, դրանով ենթադրվում է, որ տարածքը կդառնա ադամանդագործության-ոսկերչության կենտրոն: Ներկայումս ընկերության 7 մասնաճյուղերում (որոնցից երկուսը՝ ԼՂՀ-ում) միասին աշխատում է մոտ 700 մարդ: DCA տարեկան մշակում է մոտ 8 հազ. կարատ հումք: Անցյալ տարի արտահանել է շուրջ 32 մլն դոլարի պատրաստի արտադրանք: Այս տարի սպասվում է արտադրանքի մոտ 20 տոկոսի աճ:

DCA-ն ոչ միայն հաջող օտարերկրյա ներդրման օրինակ է, այլեւ ապացույց, որ Հայաստանում կարելի է զարգացնել հեռանկարային ու ծաղկող արտադրական ճյուղ՝ մրցունակ միջազգային շուկայում ամենահեղինակավոր մրցակիցների կողքին:

Գ. Մ.

ԲԱՆԿԱՅԻՆ

HSBC-ի առաջատար դերը

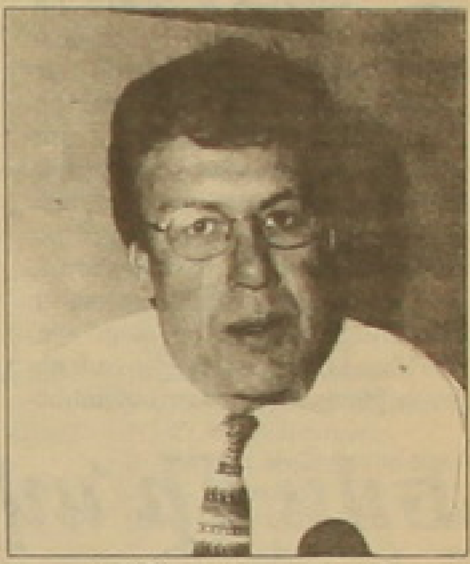

ԳԱՅ Դ. ՀԱՐՎԻ- ՍԱՄՅՈՒԵԼ («HSBC բանկ» Հայաստան ՓԲԸ-ի գլխավոր գործադիր տնօրեն)– HSBC բանկը, որպես Հայաստանի մասնաճյուղ, 1996 թ. մարտից (որպես Midland-Armenia) գործում է Հայաստանում: Որպես առեւտրական գլխավոր բանկ, Հայաստանի տնտեսությունում ծառայություններ է մատուցում հաճախորդներին, որպես վարկային փոխադրությունների վստահելի հաստատություն, արդեն իսկ բացել ենք մեր երկրորդ մասնաճյուղը, Կոմիտասի պողոտայում, նույնանման ծառայություններ մատուցելու:

Մենք Հայաստանում մեծ հաջողությունների ենք հասել որպես վստահելի հաստատություն՝ միաժամանակ խրախուսելով, որպեսզի օտար ներդրողները վստահորեն գան այստեղ ներդրումներ կատարելու: HSBC բանկի կապիտալը Հայաստանում շուրջ 6 մլն ԱՄՆ դոլար է: Բաժնետերերի ֆոնդերը 8–9 մլն ԱՄՆ դոլարի է հասնում այսօր: Պրն Վաչե Մանուկյանը մեր նախագահն է:

Վերջերս առաջին անգամ Հայաստանում բացեցինք «Offside ATM Machine»-ը՝ Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանի ձեռամբ: Նա շատ հաճելի խոսքեր ասաց HSBC բանկի խաղացած առաջատար դերի մասին Հայաստանի տնտեսության մեջ: Մենք հաստատելու ենք «ATM Machine»-ի մի կրկնօրինակ եւս «Արմենիա» հյուրանոցում, շուրջօրյա: «Credit Card»-երի եւ առեւտրական դյուրին միջոցներ ենք ունենալու մինչեւ տարվա վերջը: Հայաստանում առեւտրական գործարքների լավ մթնոլորտ գոյություն ունի սփյուռքի թե օտար գործարարների համար: Աշխատանքի ծախսերը հարաբերաբար էժան են, իսկ Հայաստանի բնակիչները շատ տաղանդավոր են: Կարծում եմ, որ միջազգային գործարար շրջանակները շատ բան ունեն հետազոտելիք այստեղի աշխատանքային հնարավորությունների վերաբերյալ:

Հ. Մ.

Resolution Consultants-ի խորհրդատվական ծառայությունները

ՋՈՆԱԹԱՆ ՄՏԱՐՔ (Resolution Consultants **բիզնեսի խորհրդատու, ապահովագրական բրոկեր**)– Հայաստան եմ եկել 1998 թ. հոկտեմբերին, որպես HSBC դրամատան ապահովագրական ընկերության ընդհանուր կառավարիչ: Որպես 25 տարվա փորձառություն ունեցող մասնագետի ընկերությունն ինձ հրավիրեց Լոնդոնից: Պայմանագրի ավարտից հետո հաստատեցի Resolution Consultants LTS բիզնեսի խորհրդատվական եւ ապահովագրական ընկերությունը: Նկատի առնելով, որ հայ գործարարների կողմից բազմաթիվ ծրագրեր են առաջարկվում, մենք նրանց խորհուրդներ ենք տալիս ինչպես դրանք ներկայացնել արեւմտյան տնտեսական շրջանակներին: Մենք մեզ այստեղ տեսնում ենք որպես հաղորդակցության կամուրջ այստեղի հայերի եւ արտերկրի պոտենցիալ ներդրողների, առեւտրի գործընկերների, արտադրության փոխանակողների եւ բիզնեսի այլ շրջանակների միջեւ: Մենք կարող ենք խրախուսել սփյուռքահայ եւ օտար բիզնեսմեններին, որ գան այստեղ, որովհետեւ այստեղ պետք ունենք հաստատուն վստահության: Մենք այստեղ մատուցում ենք բիզնեսի խորհրդատվական ծառայություն, որտեղ մեր անձնակազմը մարզվում է TACIS-ի ծրագրով: Նաեւ մատուցում ենք ապահովագրական, բրոկերական ծառայություն, մասնավորապես օտար ներդրողների համար, որոնք ցանկանում են ապահովագրել իրենց ներդրումներն այս երկրում: Արդեն մի քանի հաջող գործարքներ ենք կնքել: Մենք պետք է վստահելի լինենք մեր հայ հաճախորդներին, ինչպես նաեւ օտար գործընկերներին, նրանց մանրամասն տեղեկագրեր ներկայացնենք տնտեսական իրավիճակի ու կապիտալ ներդրումների հնարավորությունների մասին:

Ես հավատում եմ Հայաստանի տնտեսական ապագային, լավատես եմ, որ այս երկիրը դառնալու է տարածաշրջանի առավել ծաղկուն պետություններից մեկը՝ շնորհիվ հայ ժողովրդի դժվարությունները հաղթահարելու դարավոր փորձին:

Հ. Մ.

PharmaTech-ը՝ տարածաշրջանի հպարտություն

ՎՈՎԱ ԳԱԼՍՏՅԱՆ (PharmaTech ընդհանուր կառավարիչ)– PharmaTech-ը դեղագործական գործարան է, որն արտադրում է ներերակային սրսկման լուծույթներ: Այս գործարանը հիմնադրվել է մեր հայրենակից, լոնդոնաբնակ Վաչե Մանուկյանի 100 տոկոսանոց ֆինանսավորմամբ, 1998 թ.: Այդ տարվա մայիսի 30-ից գործարանն աշխատում է: Այժմ արտադրում ենք 18 տեսակի դեղորայք: Ըստ իր ծավալների եւ արտադրության, նախատեսված է որպես տարածաշրջանի հպարտություն... Գործարանը կառուցվել է եվրոպական մակարդակով, ֆրանսիական IPM կազմակերպության կողմից, դարձյալ Վաչե Մանուկյանի ֆինանսավորմամբ: Համապատասխանում է եվրոպական մակարդակի GMP-ի նորմերին: Մեր նպատակն է արտադրանքը վաճառել տարածաշրջանի երկրներում: Ներկայումս արտահանում ենք Ռուսաստան: Մոտ ժամանակներս պետք է արտահանենք նաեւ Վրաստան, ուր արդեն գրանցումը տեղի է ունեցել: Գրանցումը մոտակա 15 օրվա ընթացքում տեղի կունենա նաեւ Թուրքմենստանում: Մեր դեղերը գրանցման ընթացքում են նաեւ Տաջիկստանում: Աշխատում ենք շուկաների ներգրավման հարցում: Դժվարություններ կան, սակայն հաղթահարելի են: Դեղերի սեփական արտադրությունը կարող է մեծ ապագա ունենալ Հայաստանում:

Հ. Մ.

«Հայաստանում մեր բիզնեսը հաջող է ընթանում, այլապես մենք վաղուց էինք գնացել»

Հավաստիացնում է հանրահայտ «Glaxo» դեղագործական ընկերության հայաստանյան ներկայացուցչությունը

Աշխարհի դեղագործության գերհսկա «Glaxo» ընկերությունը Հայաստանում իր գործունեությունը ծավալել է դեռեւս 1997 թվականից: «Glaxo Wellcome»-ի հայաստանյան մենեջեր **Արթուր Խաչատրյանի** խոսքերով, մինչ այժմ այս ընկերությունը որեւէ խնդիր չի ունեցել այստեղ եւ շարունակում է զարգացնել դեղերի իրացման բիզնեսը: Ճիշտ է, Հայաստանի շուկան շատ փոքր է, գնողունակությունը՝ ցածր, Հայաստանը ոչ Չինաստան է եւ ոչ էլ Ռուսաստան, սակայն ընկերությունը գոհ է իր մոտ 2,5 տարվա գործունեությունից, ու տարեցտարի արձանագրում է իրացման ծավալների աճ: Ընկերության ներկայացուցիչ Արթուր Խաչատրյանը տեղեկացրեց, այսօր արդեն իրենք գրավել են Հայաստանի դեղերի շուկայի մոտ 10 տոկոսը, իսկ որոշ դեղատեսակների ու ոլորտների առումով առաջին տեղում են: Հատկապես մեծ պահանջարկ ունեն ու հաջող են տարածվում ասթմայի, հակաբորբոքային, հակաալերգիկ դեղամիջոցները ու նաեւ այն դեղամիջոցները, որոնք կարելի է օգտագործել առանց դեղատոմսերի:

«Glaxo»-ի նման խոշոր անդրազգային ընկերության սոսկ ներկայությունը Հայաստանում, անկախ նրա գործունեությունից (չնայած որ դա էլ կարեւոր հանգամանք է), արդեն իսկ մեծ նշանակություն ունի Հայաստանի համար: Այս ընկերությունը համարվում է աշխարհի թիվ մեկ դեղագործական ընկերությունը, մասնաճյուղեր (գործարաններ, գիտահետազոտական ինստիտուտներ ու իրացման ցանցեր) ունի աշխարհի ավելի քան 150 երկրներում, որոնցում աշխատում է մոտ 60 հազ. մարդ: Արեւմուտքում դժվար է պատկերացնել բժշկական աշխարհը առանց «Glaxo»-ի, եւ նրա ներկայությունը կարող է վստահության եւս մեկ երաշխիք լինել պոտենցիալ ներդրողների համար: Որպես թարմ տեղեկատվություն՝ վերջերս այս ընկերությունը միացավ մեկ այլ անգլիական հանրահայտ դեղագործական ընկերության՝ «Սմիթ Քլայն Բիչեմ»-ի հետ՝ ստեղծելով հզոր դեղագործական կոնցեռն՝ «Glaxo-Bechem» նոր անվամբ:

Գ. Մ.

Արդեն մեկ տարի Bulvinos Chemicals-ը Հայաստանի շուկայում է

ՍՏԵՓԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ (Bulvinos Chemicals LTD **տնօրեն**)– Bulvinos Chemicals փակ բաժնետիրական ընկերության բացումը տեղի է ունեցել անցյալ տարվա մայիսի 26-ին, որին ներկա էին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ու Մեծ Բրիտանիայի դեսպան դոկտ. Ջոն Միչինսը: Արդեն մեկ տարի է, որ շուկայում ենք, եւ կարող եմ ասել, որ 35 ապրանքատեսակներ՝ մաքրող, ախտահանող, լվացող, արդեն վաճառում ենք: Այս ամսվա վերջին եւս 15 ապրանքատեսակ կավելանա, եւ ընդհանուր թիվը կհասնի 50-ի:

Կարող եմ ասել, որ Հայաստանի շուկան բավական բարդ է, որովհետեւ ժողովրդի վճարունակությունը այնքան բարձր չէ, ու շուկան ողողված է տարբեր կարգի էժան, ցածրորակ ապրանքներով, Թուրքիայից ու Պարսկաստանից: Իհարկե, կարելի է ասել, որ ներքին շուկան քիչ է պաշտպանված: Այժմ մենք ենք աշխատում արտահանման վրա, երկրից դուրս՝ Սաուդյան Արաբիա, Դուբայ, Ռուսաստան, պատրաստվում ենք առաքել... Անգլիա: Այստեղից են մեր հեռանկարները եւ մեծ ուշադրություն ենք դարձնում էքսպորտի զարգացման վրա: Գովազդային արշավ ենք տանում, սակայն մեր ամենամեծ շուկան պետք է լինի Ռուսաստանը, Վրաստանը, որտեղ մի փոքր խանութ ուղարկել ենք ուսումնասիրության համար: «Bulvinos Chemicals»-ի նախագահն է բրիտանահայ Վարդան Ուզունյանը:

Հ. Մ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Եվս մի նվեր պատկերասրահին

Ֆրանսիայի հարավում, Նիսից արեւմուտք, անտառածածկ սարալանջին արդիական երեք շենքեր կան: Նավ հիշեցնող կենտրոնական շենքի չորրորդ հարկում ապրում է համեստ ու խոհուն մի ստեղծագործ՝ Հովհաննես Չիլինգիրյանը: Նրա սրտում մշտապես ապրում է իր հորեղբորորդու, մեր բանաստեղծական աշխարհի անզուգական դեմքերից մեկի՝ Ռուբեն Սեւակի հիշատակը: Իր տան դիմացի բնակարանի չորս սենյակներում նա ստեղծել է Սեւակին նվիրված մի թանգարան, ուր հավաքվել ու հավաքվում են բանաստեղծի բոլոր մասունքները: Այստեղ ցուցադրված են նաեւ նկարչական շնորհով օժտված Ռուբեն Սեւակի գծանկարներն ու նրա՝ Պոլսո բնակարանից բերված մի շարք ծովային տեսարանները՝ կատարված իր արվեստագետ բարեկամների կողմից:

Բանաստեղծի սերն էլ դեպի նկարչությունը դրդել է Հովհաննես Չիլինգիրյանին մտահղանալու մի գաղափար՝ ընդլայնել Սեւակի հիշատակի տունը, հարստացնել այն հայկական արվեստի նմուշներով:

Եվ ծնունդ է առել հազվագյուտ նկարների մի ամբողջ պատկերասրահ, ավելի քան 200 գեղանկար: Ինձ՝ թանգարանային մշակիս, ամեն անգամ զարմացրել է, թե ե՞րբ, ինչպե՞ս են հավաքվել այսքան բարձրարժեք գործեր, ու ամեն անգամ ուսումնասիրողի հափշտակությամբ կլանվել եմ յուրաքանչյուր աշխատանքով: Այվազովսկի, Մախոխյան, Շաբանյան, Ալխազյան, Ջիվանյան, Ադամյան... Հայ տաղանդավոր ծովանկարիչների տասնյակ ընտրյալ գործեր ու դրանց շարքին վրձնի այլ վարպետների կտավներ:

Զրուցում ենք սիրելի բարեկամիս հետ: Այվազովսկու ծավալուն պատկերի կողքին ենք, բարձր վարպետության դրոշմ կրող մի գործ, որ ներկայացնում է սարսափելի փոթորկի պահը Ղրիմյան պատերազմի օրերին: «Այդ փոթորիկը երկու կողմին ալ ավելի շատ վնաս տվավ, քան պատերազմը...»: Չիլինգիրյանը ուսումնասիրել է յուրաքանչյուր նկարի պատմությունը: Այվազովսկու նկարների կողքին Կ. Պոլսեցի ծովանկարիչ Մկրտիչ Ջիվանյանի

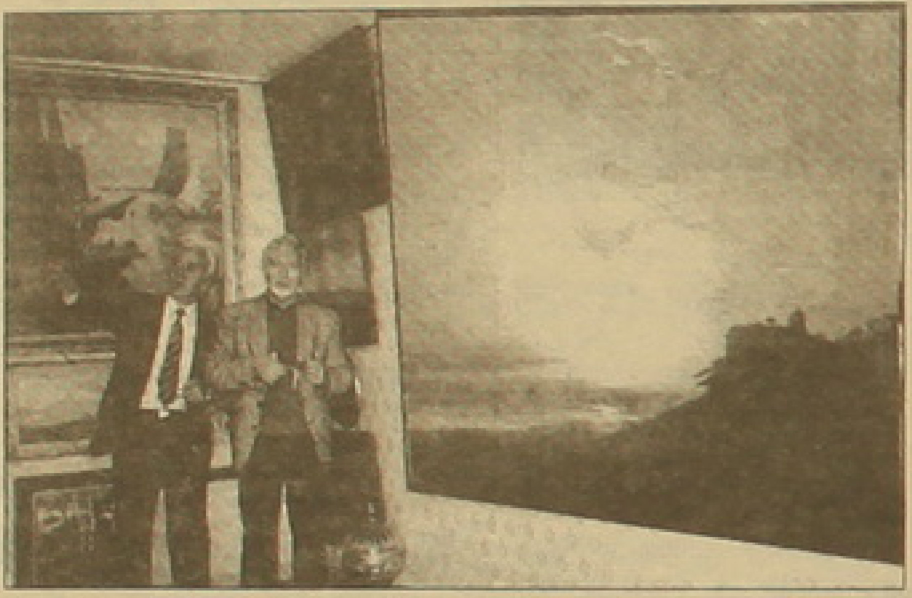

(1848-1906) երեք կտավներն են:

Հետաքրքիր կենսագրություն է ունեցել Հայաստանում դեռ անհայտ այս նկարիչը: Պաշտել է օպերան, երգարվեստը, բայց դարձել է գեղանկարիչ: Ճանաչվել է իբրեւ բոսֆորյան տեսարանների հիանալի երգիչ: 1874-ին անակնկալ հանդիպումը Այվազովսկու հետ ու նրա դրվատալից խոսքերը իր համար ունեցել են օրհնանքի նշանակություն:

- Հայ ծովանկարիչներից միակը, որի գործերից չունի պատկերասրահը, Ջիվանյանն է,- զրույցի պահին ակամա ասում եմ ես:

- Իսկապե՞ս, Ջիվանյան չունի՞ք,- մտահոգ զարմանում է Չիլինգիրյանը:

Մեր բաժանման պահին Չիլինգիրյանը ինձ հանձնում է Մկրտիչ Ջիվանյանի «Մայրամուտը ծովի վրա» սքանչելի պատկերը: - Ասիկա նվեր է պատկերասրահին Ռուբեն Սեւակի թանգարանին կողմէ...

Ցնցվել էի: Խոսքեր չէի գտնում:

Նայում էի Ռուբեն Սեւակի դստեր Շամիրամի աչքերին ու կարդում նրա ներքին գոհունակությունը: Ես այդ նվերն ընկալեցի եւ որպես իր զարմուհու հանդեպ չդադարող խանդաղատանքի, եւ որպես մայր երկրի հանդեպ սիրո արտահայտություն, երկիր, որի հետ Հովհաննես Չիլինգիրյանը կապված է ամենանվիրական թելերով:

ՇԱՀԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
Հայաստանի պետական պատկերասրահի տնօրեն

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՓԱՌԱՏՈՆ

Երբ թագավորում է երաժշտությունը

1992-ից սկզբնավորված «Աշխարհը եւ մենք» երաժշտական փառատոնի շրջանակներում հունիսի 16-ից Երեւանում շարունակվում է վիեննական երաժշտության փառատոնը, որի ժամանակ կայանալու է 10 համերգ՝ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի եւ ավստրիացի մենակատարների կատարմամբ: Արամ Խաչատրյան համերգասրահում արդեն հնչել է Շտրաուս, Մոցարտ, Բրամս, Հայդն: Սա առաջին անգամն է, որ Վիեննան եւ Երեւանը մշակութային այսպիսի խոշոր համագործակցության մեջ մտան: Եվ դա բնական է: ՀՖՆ-ի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանի կենսագրությունը սերտորեն կապված է Վիեննայի եւ դասական երաժշտության վիեննական դպրոցի հետ:

17-ամյա Լորիս Ճգնավորյանը մեկնում է Վիեննա, սովորում Վիեննայի երաժշտական ակադեմիայի ստեղծագործության եւ խմբավարության (դիրիժորության) դասարաններում: 1961 թ. գերազանց գնահատականներով ավարտում է ակադեմիայի ստեղծագործական (կոմպոզիցիայի) բաժինը՝ Cum Laude: Այդ տարիներին Ճգնավորյանը ստեղծում է ջութակի կոնցերտը, «Ֆանտաստիկական պարերը», դաշնամուրային, կամերային ստեղծագործություններ, երգաշարեր: Հեղինակային համերգներ է ունենում Վիեննայում, Գրացում եւ Զալցբուրգում (1959-60 թթ.), ինչպես նաեւ ձայնասփռվում Ավստրիայի ռադիոկայանի՝ ORF երաժշտական ծրագրերով:

1958-ին Լորիս Ճգնավորյանն ի մի հավաքելով տարբեր երկրներից Վիեննա եւ Գրաց եկած հայ ուսանողներին, հիմնում է «Հայ ուսանողական մշակութային միությունը» եւ հրատարակում «Ախթամար» հայատառ ամսագիրը:

Հետագա տարիներին ավելի են ամրապնդվում Լորիս Ճգնավորյանի կապերն ավստրիացի երաժիշտների եւ երաժշտական գործիչների հետ, որի արդյունքում, ահա, նաեւ «Վիեննական երաժշտության օրերն» են Հայաստանում:

Է. Բ.

Լեւոն Արտագյանի բանաստեղծությունները

Արտերկրի մեր արդի բանաստեղծության տարածական ընդարձակության մեջ Լեւոն Արտագյանը նոր անուն է, մի ինքնակա կղզի օվկիանոսի ջրային անսահմանության մեջ: Նոր անուն հեղինակը հրատարակել է բանաստեղծությունների մի գիրք թվաբանական ու անսովոր խորագրով՝ «27», որն, այո՛, պարունակում է ընդամենը 27 բանաստեղծություն: Թիվ-խորագիրը իր խորհուրդն ունի, որ կապվում է ընտանեկան ծանր դրամայի հետ: Բայց այդ անձնականությունը ծնունդ է տվել մի իսկական բանաստեղծի: Այսպես թե այնպես Լեւոն Արտագյանը գրելու էր իր այս բանաստեղծությունները, միայն թե մի այլ պարագայում դրանք ներքին միասնություն կունենային այլ կառուցվածքի մեջ, այլ տեսքով... Ինչեւէ, բանաստեղծն արդեն եկել է եւ մեզ հետ է, տակավին անհայտ, անծանոթ, սակայն դատելով ըստ իր բանաստեղծությունների, ունի որոշակի նկարագիր, բանաստեղծական արվեստի հանդեպ հստակ դիրքորոշում:

Մեր արդի բանաստեղծության, մանավանդ երիտասարդ բանաստեղծության ամենախոցելի կողմն իր անդեմությունն է, որ այսօր սովորական է դառնում վախ պատճառելու չափ: Անդեմությունն է, որ նոր բանաստեղծների արտադրանքի մեծ մասը դարձնում է սոսկ մտավարժանք, հատված տողերի մեջ ցրված արեւելյան պարզունակ խայտառակություն, գրաֆարային ու հակակրելի ոտանավոր, այլ խոսքով՝ այն, ինչ այսօր կա՝ քաղքենու կամ գավառացու մոդեռն: Անդեմությունն է, որ ժամանակակից համարվող բանաստեղծը խզի իր բոլոր կապերը հայ դասական բանաստեղծության հետ, իսկ երբեմն նաեւ կանոնավոր, բնական, անկաշկանդ հոսքով հորդող հայոց լեզվի հետ, որ լինի-համարվի մոդեռն: Հանուն ինչի՞: Հանուն մեծ արվեստի՞... Ո՞ր, որտե՞ղ... Մշակույթը կներողի՞... Ցավոտ, ցավոտ հարցեր են սրանք: Իսկ Լեւոն Արտագյանը բարեբախտաբար զերծ է այս բոլորից: Արդիական լինելու համար նրան հարկավոր չէ օտար ընթերցողի ուսի վրայով նայել նրա կարդացած գրքի էջին: Ավելին, մեր նոր բանաստեղծը իր փիլիսոփայական ակնարկներով նույնիսկ ընդգծում է իր չթաքցված համակրանքը հայ խորհրդապաշտ բանաստեղծության հանդեպ եւ նույնիսկ չթաքցված հպարտությամբ է վկայում ներկայությունը մեր նորագույն բանաստեղծության չգերազանցված ուսուցչի՝ «այն հիվանդ, հանճարեղ պատանու», որ հանգչում է Պոլսո Պալըգլիում: Եվ եթե Լեւոն Արտագյանի բանաստեղծությունները ներշնչված են, ապա ներշնչված են Մեծարենցի բանաստեղծության ոգեշունչ ազդեցությունից ավելի, քան իր «ծիրանեգույն պատերից»:

Լեւոն Արտագյանի բանաստեղծություններն՝ ազնիվ գծեր ունեն. անկեղծություն՝ իրենց պարզության մեջ, ազնվություն՝ զգացումի մաքրության ու հստակության, հմայք՝ հոգեկան նկարագրի ու կերտվածքի եւ հայեցիություն՝ իրենց գեղեցիկ, մաքուր ու արտահայտիչ լեզվի մեջ: Բանաստեղծը բառի զգացողություն ունի եւ ձգտում է բառի ու զգացումի ճշգրտության: Այս առումով Լեւոն Արտագյանն էլ մի ուսուցիչ ունի, եւ խստագույն ուսուցիչ, որը, հաստատ գիտեմ, բնակվում է Բեյրութի մերձակայքում՝ Բիքֆայայում:

Բանաստեղծությունը Լեւոն Արտագյանի համար հոգեկան գնծության պահ է, գեղեցկության ծաղկում: Բանաստեղծության սրբազան տողը նա ապրում է ճակատագրի պես:

Արծաթափայլ լույս մը ցայտեց այդ բարձունքէն:/ Այցի եկան, հագած մետաքս, / Ինը կույսեր՝ / Մուսաները շնորհազարդ / Եւ հեքիաթոտ ծիածանով / Ինծի ամպերու հրավիրեցին: Ես խնեցի՜...

Բանաստեղծական պատկեր, տող, տուն կառուցելու մեջ իր միտքը բավական ազատ է, ձեռքն՝ անկաշկանդ:

Ապրված, անցյալ դարձած ժամանակների ու հոգեկիծակների հուշը, «անցեալն ամբողջ իբրեւ ներկայ» գոյացնելու ըղձանքը նրան հասցնում են մինչեւ ճշմարիտ ու նրբին բանաստեղծության ափերը:

Ի պատիվ բանաստեղծի, նա կարողացել է հաղթահարել-անցնել նախնական հղացումի ու անհատական դրամայի սահմանները եւ մտնել իրական բանաստեղծության ուղի: Որքա՜ն անկեղծ, ազնիվ ու հավատարիմ է բանաստեղծի տագնապը, որ զերծ է դույզն-ինչ անձնականությունից:

Վերջապես զգացում ներարկելու չափ գեղեցիկ են «Ըղձանք», «Ծաղկում», «Հոգիացում», «Հանդիպում», «Հուշերս անցեալին» եւ այլ բանաստեղծություններ: Վստահ եմ, որ ընթերցողն այս թվարկումին ուրիշ խորագրեր էլ կավելացնի:

Ահա այս ամենը այսպես է, եւ պատահական չէ, որ Լեւոն Արտագյանի բանաստեղծությունները նկատել ու դրվատել են բանաստեղծության հարցերում անզիջում ու խստապահանջ Աբրահամ Ալիքյանը, ձեռքը մշտապես արդի հայ բանաստեղծության զարկերակին պահած Վահե Օշականը, ասպարեզ մտնող նոր հեղինակների հանդեպ միշտ հայրաբար հոգատար եւ ուշադիր Թորոս Թորանյանը...

Անկեղծ ասած, ես չեմ կարող վստահորեն ասել, թե իբրեւ բանաստեղծ Լեւոն Արտագյանն ինչ ընթացք ու ապագա կունենա («Ինչ իմանաս / Ճակատագրի զարտուղիները անմեկին»), բայց վստահորեն ասում եմ, որ այն, ինչ կարդացի այս գրքում, բանաստեղծություն էր:

ՅՈՒՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Հայ գրողները՝ պարսկերեն

Հայ գրականությունը պարսիկ հասարակությանը ծանոթացնելու գործում երախտաշատ ներդրում ունի պարսիկ թարգմանիչ Ահմադ Նուրիզադեն:

Թեհրանի «Առախ» ամսաթերթը տեղեկացնում է, որ հաղափ «Չեշմե» հրատարակչությունը լույս է ընծայել Նուրիզադեի թարգմանությունների նոր ժողովածուն՝ «Խնձորի այգին», «Անձրեւը» եւ այլ պատմվածքներ» վերնագրով: Ժողովածուում տեղ են գտել 15 հայ արձակագիրներից ընտիր էջեր՝ 5 պատմվածք եւ 15 վիպակ: Այդ գրողների շարքում են Ստեփան Զորյանը («Խնձորի այգին»), Համաստեղը («Անձրեւը» եւ «Չալոն»), Հովհաննես Թումանյանը («Գիքոր»), Ակսել Բակունցը («Սպիտակ ձին»), Գուրգեն Մահարին («Սեւ մարդը»), Նար-Դոսը («Վերջին մոհիկանները»), Ալեքս Սահոնյանը («Դեղին արտը»), Րաֆֆին («Անբախտ Հոփիսիմեն» եւ «Սերը»), Սերո Խանզադյանը («Լալ Համառը» եւ «Սպիտակ գառը»), Դերենիկ Դեմիրճյանը («Ավելորդը», «Սասնինը», «Խանումպապը»), Հրաչյա Քոչարը («Պատերազմ եւ խաղաղություն»):

620 էջանոց այս հատընտիրը լույս է տեսել 3000 օրինակ տպաքանակով:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Ծովում ծփածը

Լիբանանում ապրող արվեստասերներին լավ հայտնի է Գյուվդերի անունը, որին եղեռնից մազապուրծ կարելի է համարել, քանի որ ծնվել է հենց ծովում, երբ ընտանիքը փախչում էր Թուրքիայից: Նրա յուղաներկով եւ ջրաներկով արված նկարները, որոնց՝ Միջին Արեւելքի ամենօրյա կյանքը հիշեցնող եւ այդ կյանքում հանդիպող առօրեական կերպարները իրականում համաժամանակյա են, արտացոլում են ե՛ւ երկու համաշխարհային պատերազմների միջեւ ընկած գաղթականների քարավանները, ե՛ւ Լիբանանը՝ քաղաքացիական պատերազմից հետո:

AIM

ՇԻՐԱԿ

Որոնվում են հին քարե դարի վկայություններ

Հայաստանի վաղ նյութական մշակույթի հուշարձանները, որոնք ժամանակային ընդգրկմամբ հասնում են մինչեւ մարդկային քաղաքակրթության ակունքները, գիտական հետաքրքրություն են ներկայացնում ոչ միայն հայ մասնագետների համար: Այս օրերին Շիրակի երկրագիտական թանգարանը հյուրընկալել է Ֆրանսիայի արտգործնախարարության հովանու ներքո գործող Լիոնի Արեւելքի ուսումնասիրման կենտրոնի հնագետների մի խմբի, որոնք եվրոպական «ԻՆՏԱՍ» ծրագրի շրջանակներում երեքշաբաթյա ուսումնասիրություններ են կատարելու Հյուսիսային Հայաստանի, մասնավորապես՝ Շիրակի մարզի Աշոցքի եւ Ամասիայի նախկին վարչատարածքների հնավայրերում: 1997 թ.-ից ի վեր իրականացվող միջազգային այս ծրագիրը, որին մասնակից է դարձել նաեւ Հայաստանը, ուղղված է Առաջավոր Ասիայի ողջ տարածքում վաղ քարե դարի նոր հուշարձանների, մարդկության հնագույն մշակութային օջախների հայտնաբերմանն ու ուսումնասիրմանը՝ ներառելով մասնավորապես եվրոպական մարդու զարգացման եւ տարածման ուղղություններն ու ժամանակաշրջանները: Ի դեպ, այդպիսի աշխատանքներ կատարվում են նաեւ Վրաստանում՝ վրաց եւ ամերիկացի գիտնականների կողմից:

Ավելի վաղ հետազոտելով Արարատյան դաշտավայրում վանակաշի (օբսիդիան) ծագման աղբյուրները, գիտնականները հայտնաբերել են նաեւ պալեոլիթյան դարաշրջանի առարկաներ ու գործիքներ: Այս փուլում նման գտածոներ են փնտրվում Հայաստանի հյուսիսային շրջաններում: Հետազոտությունները կատարվում են ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության, երկրաբանության ինստիտուտների եւ Շիրակի երկրագիտական թանգարանի հետ ձեռք բերված համաձայնությամբ, նրանց մասնագետների հետ: Ծրագիրը նախատեսում է նաեւ հայաստանցի մասնագետների ծանոթացում հնագիտական ուսումնասիրությունների եվրոպական, մասնավորապես ֆրանսիական փորձին:

Ավելացնենք նաեւ, որ վերջին տարիներին գիտական սերտ համագործակցություն է հաստատվել Շիրակի թանգարանի եւ ֆրանսիացի հնագետների, մասնավորապես՝ Լիոնի համապատասխան հաստատությունների մասնագետների միջեւ, եւ ֆրանսիացի գիտնականներն առաջին անգամ չէ, որ աշխատում են Շիրակի մարզում: Իսկ անցյալ տարի ֆրանսիական կողմին են տրամադրվել մեր թանգարանի տնօրեն Համազասպ Խաչատրյանի ու գիտաշխատող Լարիսա Եգանյանի հեղինակությամբ գիտական հոդվածներ Շիրակի մարզի 20 նորահայտ հուշարձանների մասին: Նշված միջազգային ծրագրի շրջանակներում Ֆրանսիայում դրանց ակնկալվող հրատարակումն անշուշտ կհարստացնի եվրոպացիների պատկերացումները Հայաստանի պատմական մշակույթի եւ համաշխարհային քաղաքակրթության մեջ նրա ավանդի մասին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Դրամատիկ հանգուցալուծում

Եզրափակիչ խաղի մասնակիցներից մեկը հայտնի է

EURO 2000

Եվրոպայի 11-րդ առաջնության եզրափակիչ մրցաշարում անցկացվեց առաջին կիսաեզրափակիչ խաղը: Որոշվեց հուլիսի 2-ին Ռոտերդամում կայանալիք վճռական հանդիպման առաջին մասնակիցը:

***Ֆրանսիա-Պորտուգալիա՝ 2-1 (0-1, 1-1)**: Բրյուսել, «Ռուա Բոդուեն» մարզադաշտ: 50 հազար հանդիսական:*

Գոլերը խփեցին Գոմիշը (19)՝ Պորտուգալիա, Անրին (51), Զիդանը (114՝, 11 մ)՝ Ֆրանսիա:

Մրցավար՝ Գյունտեր Բենկյո (Ավստրիա):

Հանդիպումը սկսվեց աշխարհի չեմպիոն Ֆրանսիայի հավաքականի ֆուտբոլիստների ակտիվ գործողություններով: Նրանք գրոհում էին մեծ ուժերով եւ սպառնալիքներ ստեղծում մրցակցի դարպասին: Պորտուգալացիները հիմնականում պաշտպանվում էին ու դիմում հակագրոհների: Դրանցից մեկի ժամանակ, 19-րդ րոպեին, թիմի առաջատար Լուիս Ֆիգուն անցավ Ֆրանսիայի հավաքականի պաշտպաններից, գնդակը փոխանցեց Նունու Գոմիշին, որն էլ խփեց այս հանդիպման առաջին գոլը: Թե Ֆիգուն, թե Գոմիշը բարձր վարպետություն ցուցադրեցին: Բաց թողած գոլից հետո ֆրանսիացիների թափը մի փոքր նվազեց: Նրանք կարծես թե շփոթվեցին եւ պորտուգալացիներին հնարավորություն ընձեռեցին խաղը լիովին հավասարեցնել: Սակայն հետագայում աշխարհի չեմպիոնները կարողացան կրկին տիրել նախաձեռնությանը: Երկրորդ խաղակեսի սկզբնամասում Ֆրանսիայի հավաքականին հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը: Աջ եզրում Նիկոլա Անելկան ազատվեց հետապնդողներից, գնդակն ուղարկեց Թիերի Անրիին, եւ վերջինս ոչ շատ ուժեղ, բայց դիպուկ հարվածով գրավեց պորտուգալացիների դարպասը՝ 1-1: Երկու թիմերի մարզիչներն էլ, հավանաբար, դժգոհ լինելով հանդիպման ընթացքից, փոխարինումների միջոցով ցանկացան փոփոխություն մտցնել խաղի մեջ: Պորտուգալացի ֆուտբոլիստները կարողացան աստիճանաբար հավասարեցնել խաղը, իսկ հանդիպման վերջնամասն անցավ նրանց ակտիվության նշանաբանով: 90-րդ րոպեին պորտուգալացիների պաշտպան Աբել Քսավիերը կարող էր հաղթանակ բերել իր թիմին, բայց նրա վտանգավոր հարվածը չեզոքացրեց Ֆրանսիայի հավաքականի դարպասապահ Ֆաբիեն Բարտեզը:

Խաղի հիմնական 90 րոպեների ընթացքում գրանցվեց 1-1 հաշիվ, բայց քանի որ ոչ-ոքի լինել չէր կարող, նշանակվեցին լրացուցիչ երկու խաղակեսեր՝ 15-ական րոպե տեւողությամբ: Ընդ որում, այստեղ եւս գործում է «ոսկե գոլի» կանոնը. դարպասի առաջին իսկ գրավման դեպքում հանդիպումը դադարեցվում է:

Լրացուցիչ ժամանակում եւս ընթացավ ակտիվ պայքար, որտեղ դժվար էր նախապատվությունը կողմերից որեւէ մեկին տալ: Թվում էր, թե այդ 30 րոպեների ընթացքում դարպասի գրավում չի արձանագրվի եւ հաղթողին որոշելու համար լրացուցիչ 11 մ հարվածներ կնշանակվեն: Բայց հանգուցալուծումը շատ անսպասելի կերպով վրա հասավ. Ֆրանսիայի հավաքականի երկու խաղացողներ՝ Դավիդ Տրեզեգեն եւ Սիլվեն Վիլտորը, աջ եզրում գրոհ կազմակերպեցին, իսկ վերջինիս հարվածից հետո գնդակը դիպավ մրցակցի պաշտպան Աբել Քսավիերի ձեռքին: Գլխավոր մրցավար Գյունտեր Բենկյոն այդ պահը չնկատեց, բայց ֆրանսիացի ֆուտբոլիստներն ու եզրային մրցավար Իգոր Շրամկան նրան համոզեցին, որ պորտուգալացին ձեռքով է խաղացել: Նշանակվեց 11 մ տուգանային հարված: Ֆրանսիացի Զինեդին Զիդանը (նա հիանալի անցկացրեց ամբողջ խաղը) այնպես վստահ կատարեց հարվածը, որ մրցակցի դարպասապահ Վիտոր Բայան ոչ մի հույս չունեցավ փրկելու իր թիմին՝ 2-1: Ֆրանսիայի հավաքականի անդամները ցնծում էին, նրանք մտան եզրափակիչ: Կարելի է պատկերացնել նաեւ պորտուգալացիների վիճակը: Նրանք երկար ժամանակ չէին կարողանում հաշտվել կատարվածի հետ եւ դեռ ուզում էին տարհամոզել մրցավարին: Իհարկե, վերջինս անհողդողդ էր ու դեռ կարմիր քարտ էլ ցույց տվեց նրանցից մեկին:

Ֆրանսիացիները ցնծում են:

Խաղից հետո, ինչպես եւ սպասվում էր, կողմերը տրամագծորեն հակառակ կարծիքներ հայտնեցին նշանակված 11 մ տուգանայինի մասին: Աշխարհի չեմպիոնների գլխավոր մարզիչ Ռոժե Լըմերն ասաց, որ ամեն ինչ ճիշտ էր, մրցավարը գործել է կանոններին համապատասխան: Ի տարբերություն նրա, պորտուգալացիների գլխավոր մարզիչ Ումբերտո Կոելյուն միանգամայն անհիմն համարեց 11 մ հարված նշանակելն իր թիմի դարպասին: Ավելի առաջ գնաց Պորտուգալիայի հավաքականի խաղացող Լուիս Ֆիգուն: Նա ասաց, որ ֆուտբոլային շատ գործիչների համար անցանկալի էր Պորտուգալիայի նման փոքր երկրի հաջողությունը: Ֆուտբոլային բիզնեսի շահերից ելնելով՝ նրանք ցանկանում էին, որ հաղթող դառնա «գրանդներից» մեկը՝ Ֆրանսիան, եւ նրանք հասան իրենց նպատակին...

Ֆրանսիայի հավաքականի մրցակիցը հայտնի դարձավ անցած գիշեր, երբ Ամստերդամում կայացած երկրորդ կիսաեզրափակիչ խաղում մրցեցին Հոլանդիայի եւ Իտալիայի հավաքականները:

Ռ. Ա.

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

30 հունիս

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Լատինական փաստաբանը»
10.05 Հայոց տաճարներ
10.20 Մանուկի կրպակ
10.30 Կարոտ
11.00 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Թուրը քարի մեջ»
12.15 Մարդը եւ օրենքը
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Բանուգործ
18.00 Հեռուստասերիալ «Լատինական փաստաբանը»
19.00 1 լուր
19.10 Հայաստան-2000
19.50 Ռուբիկոն
20.20 Թեմական կյանք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 «Ապեկս» Ցվետանա Պասկալեւայի հետ
22.20 Գործարար մարդիկ
23.05 «02»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
23.05 Փաստագրական ֆիլմ «Վահան Տերյան»)
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտծրագիր
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Մահացու ճակատամարտ»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Մավիսակալյանի «Հարցեր» հեղինակային ծրագիրը
21.20 Օրը
22.30 Հեռուստատեսային վիճակախաղ «Նվեր»
23.30 Գ/Ֆ «Արկածը»
(24.00 Լրաբեր)

09.00 Տոմար
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մանուկի խոսնակ
20.10 Մեյ-դեյ
20.30 Ասպարեզ
21.10 Ուրբաթախոս
22.05 Գ/Ֆ «Սամանտա»
0.35 Ակնթարթ
0.40 Մութ սենյակ
1.00 Ուրբաթ գիշեր բոլորովին քուն չունեմ. Գ/Ֆ «Թակարդում»
(ավարտին՝ Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.00 Նորություններ
16.20 Գ/Ֆ «Փախուստ դեպի վհուկի սարը»
17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
19.00 Նորություններ
19.25 Ջենթլմեն-շոու
19.50 Մարդը եւ օրենքը
20.35 Համով պատմություններ
20.40 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Դետեկտիվ «Ընթրիք 13-ի համար» (դերերում՝ Պ. Ուստինով, Դ. Սուշե, ԱՄՆ, 1985 թ.)
00.30 Համերգ Ռիգայում «Զեմֆիրա: Առաջին ալբոմը»
01.35 Նորություններ
01.50 Գ/Ֆ «Ել դեպի կարմիրը» (դերերում՝ Մ. Ռուրկ, Ք. Օթիս, Է. Մայլ, ԱՄՆ, 1996 թ.)

PTP

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20 Հազար եւ մեկ օր
7.30 Երկխոսություններ ձկնորսության մասին
8.20, 10.20 Սեւով սպիտակի վրա
8.30 PTP-ի փոստը
8.40, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՍ. հերթապահ բաժանմունք
9.35 Ընտանեկան նորություններ
10.35 Մուլտսերիալ «Դե, սպասիր»
10.45 Մոսկվա-Մինսկ
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Մարինա ռոշչա»
15.00 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.50 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.45 Երկու ռոյալ
17.35 Իմ XX դարը
18.35 Անուշ լինի
19.25 Սերիալ «Փախստական միանձնուհիները»
20.25 «Քաղաքիկ»
21.45 Կինոյի ժամ. Եվգենի Դվորժեցկին, Եկատերինա Ռեդնիկովան «Ռիսկ առանց պայմանագրի» ֆիլմում
23.20 Համայնապատկեր
01.00 Վերջին սեանս. Եվգենի Միրոնովը եւ Նատալյա Պետրովան «Սեր» ֆիլմում
03.00 Հերթապահ բաժանմունք

ԽԱՉԲԱՌ

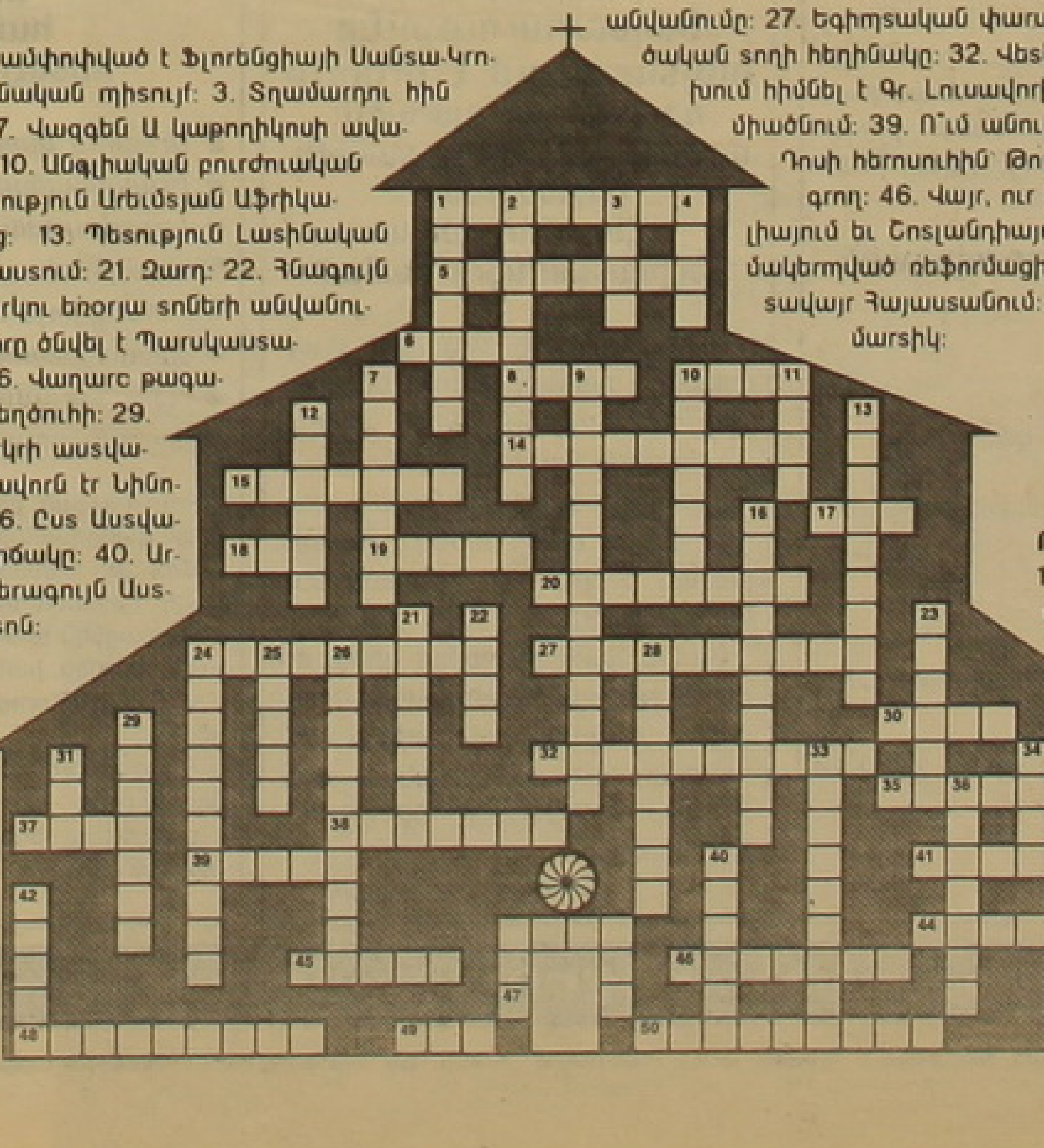

Ուղղահայաց

1. Այն ֆիզիկոսը, աստղագետը, որի աճյունն ամփոփված է Ֆլորենցիայի Սանտա-Կրոչե եկեղեցում, Միքելանջելոյի կողքին: 2. Գրենական պիտույք: 3. Տղամարդու հին վերնազգեստ, պարեգոտ: 4. Իբսենի դրաման: 7. Վազգեն Ա կաթողիկոսի ավազանի ազգանունը: 9. Համաշխարհային կրոն: 10. Անգլիական բուրժուական հեղափոխության առաջնորդ (XVII դ.): 11. Պետություն Արեւմտյան Աֆրիկայում: 12. Գալենցյանի ստեղծագործություններից: 13. Պետություն Լատինական Ամերիկայում: 16. Դրամի կտրում, դրամի պատրաստում: 21. Զարդ: 22. Հնագույն լարային նվագարան: 23. Մահմեդականների երկու եռօրյա տոների անվանումը: 24. Եկեղեցի Աշտարակում: 25. Հայ գրող, որը ծնվել է Պարսկաստանի Սալմաստ գավառի Փայաջուկ գյուղում: 26. Վաղարշ թագավորի հիմնած քաղաքը: 28. Պոլսահայ բանաստեղծուհի: 29. Փրկիչ, մեսիա: 31. Հունական դիցարանում՝ Երկրի աստվածուհին: 33. Հնագույն պետություն, որի թագավորն էր Նինոսը: 34. Պետություն Արեւմտյան Աֆրիկայում: 36. Ըստ Աստվածաշնչի՝ Պողոսի, Պետրոսի եւ այլոց կարգավիճակը: 40. Արժեքավոր մորթատու կենդանի: 42. Հրեաների գերագույն Աստվածը: 43. Քրիստոսի հարության հիշատակի տոն:

Հորիզոնական

1. Այս անձը գիտությամբ է զբաղվում: 5. Գյուղ Հայաստանում, Արագածից հյուսիս-արեւմուտք: 6. Ժան ... Քեբաբջյան: 8. Շախմատային ֆիգուր: 10. Թխվածքի շպարը: 14. «Պոետիկա» փիլիսոփայական աշխատության հեղինակը: 15. Անհավատարիմ, մատնիչ: 17. Ժառանգականության տարրական միավոր: 18. Էգ բառի հակառակը: 19. Կրոնավոր: 20. Վայր, ուր գտնվում է Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը: 24. Վանաձորի նախկին անվանումը: 27. Եգիպտական փարավոն: 30. «Ես՝ ջուր ու դու՝ ծուկ, հոգի...» բանաստեղծական տողի հեղինակը: 32. Վեստրանների միության անվանումը: 35. Վանք, որն Արցախում հիմնել է Գր. Լուսավորիչը: 37. Շոկոլադե բատոնի անվանում: 38. Վանք Էջմիածնում: 39. Ո՞ւմ անունով է կոչվել էլեկտրական լարման միավորը: 41. Նար-Դոսի հերոսուհին՝ Թուսյանի զոհը: 44. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 45. Արեւմտահայ գրող: 46. Վայր, ուր երկար տարիներ գտնվում էր Գր. Լուսավորիչը: 47. Անգլիայում եւ Շոտլանդիայում XVI-XVII դդ. անգլիկան եկեղեցու ներսում կազմակերպված ռեֆորմացիոն շարժմանը՝ մաքրակրոնությանը հարող: 48. Դաստավայր Հայաստանում: 49. Քրիստոնեության խորհրդանիշը: 50. Հայ ծանրամարտիկ:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Մուսուլման: 2. Սահակ: 3. Արագած: 4. Դարվին: 5. Ավշար: 6. Կրոուֆորդ: 9. Խոմեյնի: 13. Դովլաթյան: 14. «Վարդանանք»: 16. Արամազդ: 17. Եկարյան: 22. Լառնակա: 23. «Բումերանգ»: 25. Նապոլեոն: 28. Հարուտ: 29. Վահագն: 30. Վայրի: 32. Բարիք:

Հորիզոնական

7. Լուսակերտ: 8. Սաղավարտ: 10. Լուսան: 11. Մալուխ: 12. Լատիմերիա: 15. Սարգոն: 18. Մադերա: 19. Քրոնիկա: 20. Ալաբամա: 21. Արածանի: 24. «Ազդարար»: 26. «Ռուսլան»: 27. Անաբար: 31. Պատկանյան: 33. «Արմատ»: 34. Տառլե: 35. Անարխիտ: 36. Ագարիկոն:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1	«Սուրենավանի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ*	Արարատի մարզ, գ. Սուրենավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	417771	25% եւ ավելի	417771	1992	23/05/00	01/06/00	06/07/00	8,63
2	«Մասիսի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ*	Մասիս կայարան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	806736	25% եւ ավելի	806736	1076	23/05/00	01/06/00	06/07/00	20,48
3	«Գագարինի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ*	Գեղարքունիքի մարզ, Գագարին ավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	155740	25% եւ ավելի	155740	2892	23/05/00	01/06/00	06/07/00	8,56
4	«Վանաձոր» հյուրանոց ՊՓԲԸ	ք. Վանաձոր, Մաշտոցի 1	հյուրանոցային ծառայություններ	ԲԱԲ	50792	25% եւ ավելի	25396	2208	23/05/00	01/06/00	06/07/00	0,2
5	«Ջերմուկի» հյուրանոց ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	հյուրանոցային ծառայություններ	ԲԱԲ	74093	25% եւ ավելի	74093	3846	23/05/00	01/06/00	06/07/00	0,15
6	«Արագածի բնակարանային կոմունալ տնտեսություն» ՊՓԲԸ**	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Ծաղկահովիտ	կոմունալ ծառայություններ	ԲԱԲ	6860	25% եւ ավելի	3430	2307,7	23/05/00	01/06/00	06/07/00	0,2
7	«Սանկտ-Պետերբուրգի «Արարատ» գործարան» ՓԲԸ	Սանկտ-Պետերբուրգ, Սոֆիյսկայա 93	գինու եւ կոնյակի արտադրություն	մրցույթ	385269	385269	-	-	27/06/00	27/06/00	27/07/00	4,38
8	«Արմավիրի Նավթամթերք» ՓԲԸ	ք. Արմավիր, Սայաթ-Նովա 1	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	751438	25% եւ ավելի	751438	6991	27/06/00	06/07/00	09/08/00	10,24
9	«Գյումրիի Նավթամթերք» ՓԲԸ	ք. Գյումրի, Ղարիբջանյան խճ.	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	526217	25% եւ ավելի	526217	1690	27/06/00	06/07/00	09/08/00	16,31
10	«Արմավիրի ռեգիոնալ Նավթամթերք» ՓԲԸ	ք. Արմավիր, 1 փող., թիվ 27	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	42670	25% եւ ավելի	42670	3142	27/06/00	06/07/00	09/08/00	10
11	«Իջեւանի Նավթամթերք» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Ազատամուտ	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	758634	25% եւ ավելի	758634	946	27/06/00	06/07/00	09/08/00	5.84
	ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ											
12	«Զորագեսի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Զորագես ավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	19110	25% եւ ավելի	19110	311	-	-	-	0,1
13	«Ալավերդու Նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի Շահումյան թաղ.	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	13837	25% եւ ավելի	13837	505	-	-	-	0,5
14	«Արթիկի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	128699	25% եւ ավելի	128699	2189	-	-	-	7,5
15	«Վանաձորի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	91613	25% եւ ավելի	91613	2123	-	-	-	2,5
16	«Բաղրամյանի Նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ Քարակերտ ավան	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	70554	25% եւ ավելի	70554	893	-	-	-	12
17	«Եղվարդի Նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	Նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	347361	25% եւ ավելի	347361	1104	-	-	-	20
18	«Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Տիգրանի Մեծի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	25% եւ ավելի	250676	50819	-	-	-	1,28
19	«Շինարար 21» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	7363	25% եւ ավելի	7363	6249	-	-	-	0,2091

Համառոտումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒՏ- Բեռնաուղեւորատրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ
* - ընկերության կանոնադրական կապիտալի 34%-ին համապատասխանող բաժնետոմսերի սեփականության լիազորությունը վերապահված է ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությանը.
** - ընկերության կանոնադրական կապիտալի 34%-ին համապատասխանող բաժնետոմսերի փաթեթն անհատույց օտարվում է տեղական համայնքին:
Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության անուղղակի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով.
ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8 (հեռ. 58 79 83, 56 02 64), ք. Երեւան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3 01 30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4 04 86):
Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն,
Երեւան, Կառավարության տուն 2 (հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42), ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:
Հայտարարության նմուշը գտնվում է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:
Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:
Ծանուցում. ս/թ հունիսի 26-ին բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցվեց «Հայնավթամթերք» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, իսկ հունիսի 27-ին մրցույթով մասնավորեցվեց Գեղարքունիքի մարզի «Թիվ 2988 ավտոշարասյուն ՊՓԲԸ-ի «Ակնոցային» անավարտ շինարարության օբյեկտը:

Web site http://www.privatization.am

Հետեւեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

Ուշադրություն

Կազմակերպությունների ղեկավարներին, սեփականատերերին, ծեռներեցներին եւ բոլոր նրանց, ովքեր առնչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների հետ եւ ցանկանում են ծանոթանալ հաշվապահության զարգացման սկզբունքներին եւ բարձրացնել իրենց գործունեության արդյունավետությունը՝

Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիան (ՀՀԱԱ) առաջարկում է հատուկ դասընթացներ

«Ֆինանսական հաշվառման եւ կառավարման սկզբունքներ»

անվանմամբ:

Դասընթացը կօգնի Ձեզ՝

- ծանոթանալ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման սկզբունքներին,
- գնահատել ֆինանսական հաշվետվությունների հավաստիությունը,
- հաշվարկել փաստացի ինքնարժեքը
- կայացնել ռազմավարական որոշումներ:

Դասընթացի ավարտից հետո տրվում է վկայական:

Դասընթացը տեւում է 40 ժամ, ուսման վարձը՝ 30 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ **54-16-65, 24-91-39, 24-91-78, 24-94-67**:

Հասցե՝ **Կ. Ուլնեցու 31, 5-րդ հարկ**

էլ. փոստ՝ **aaaa@arminco.com**

ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունը հայտարարում է մրցույթ զբաղեցրած տարածքի սանհանգույցների, տանիքի, միջանցքների վերանորոգման աշխատանքների համար

Մասնակիցները մրցույթի պայմանների փաթեթը կարող են ստանալ նախարարությունում՝ մինչեւ ս.թ. հուլիսի 8-ը:

Մրցույթը տեղի կունենա ս.թ. հուլիսի 22-ին, ժամը 11:00-ին ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունում:

Մանրամասների համար դիմել մրցութային հանձնաժողովին (հասցեն՝ ք. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական տուն 2, հեռ. 52-78-23, 52-68-87, 58-35-40):

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ պաշտոնների համար

- *Արտաքին կապերի եւ լրատվության վարչության պետ*
- *Իրավաբանական վարչության պետ*
- *Լրատվության բաժնի պետ*

Պահանջներ՝

- բարձրագույն մասնագիտական կրթություն,
- մասնագիտական աշխատանքի փորձ,
- համակարգչային աշխատանքի փորձ,
- հայերեն, ռուսերեն եւ որեւէ օտար լեզվի իմացություն:

Լրատվության բաժնի պետի պաշտոնի համար անհրաժեշտ է նաեւ զանգվածային լրատվամիջոցների հետ աշխատանքի փորձ:

Մրցույթի մասնակիցները մինչեւ ս.թ. հուլիսի 8-ը պետական գույքի կառավարման նախարարության կադրերի բաժին պետք է ներկայացնեն դիմում եւ համապատասխան փաստաթղթեր (դիպլոմի պատճեն, ինքնակենսագրություն, լուսանկար):

Վերջնական որոշումը կկայացվի ս.թ. հուլիսի 21-ին, ժամը 11:00-ին:

Հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական տուն 2:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել կադրերի բաժին (հեռ. 52-88-67):

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

@rminco Global Telecommunications ԻՆՏԵՐՆԵՏ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1285 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 29. 06. 2000 Գինը՝ 100 դրամ